

Regeringens proposition 1995/96:105

Förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten
för budgetåret 1995/96

Prop.
1995/96:105

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 21 december 1995

Ingvar Carlsson

Göran Persson
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås ytterligare anslag på tilläggsbudget till statsbudgeten för innevarande budgetår med 2 099 miljoner kronor. Huvuddelen av dessa medel, drygt 1 600 miljoner kronor, avser tillfälliga arbetsmarknadspolitiska medel inom utbildningsområdet för läsåret 1996/97. Konjunkturläget motiverar inte en ytterligare förlängning av arbetsmarknadspolitiska insatser inom utbildningsområdet. Regeringen har i prop. 1995/96:25 redovisat sin avsikt att efter läsåret 1996/97 inte föreslå ytterligare förlängning av konjunkturinsatser inom utbildningsområdet utan istället återkomma med förslag till permanenta satsningar.

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
2	Justitiedepartementet (andra huvudtiteln).....	4
3	Försvarsdepartementet (fjärde huvudtiteln).....	8
4	Kommunikationsdepartementet (sjätte huvudtiteln).....	9
5	Finansdepartementet (sjunde huvudtiteln).....	11
6	Utbildningsdepartementet (åttonde huvudtiteln)	14
7	Jordbruksdepartementet (nionde huvudtiteln)	26
8	Arbetsmarknadsdepartementet (tionde huvudtiteln).....	27
9	Kulturdepartementet (elfte huvudtiteln).....	31
10	Näringsdepartementet (tolfte huvudtiteln).....	40
11	Civildepartementet (trettonde huvudtiteln).....	46
12	Miljödepartementet (fjortonde huvudtiteln)	48
	Anslagsförteckning	50
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 21 december 1995.....	53
	Bilaga Propositionens lagförslag	54

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 21 december 1995

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Sahlin, Hjelm-Wallén, Hellström, Peterson, Thalén, Freivalds, Wallström, Persson, Tham, Schori, Blomberg, Heckscher, Hedborg, Andersson, Uusmann, Nygren, Ulvskog, Sundström, Lindh, Johansson

Föredragande: statsråden Persson, Freivalds, Peterson, Uusmaan, Tham, Sundström, Blomberg, Wallström, Heckscher, Ulvskog, Lindh och Johansson

Regeringen beslutar proposition 1995/96:105 Förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96.

1 Inledning

Enligt 9 kap. 5 § regeringsformen kan riksdagen för löpande budgetår på tilläggsbudget göra en ny beräkning av statsinkomster samt ändra anslag och anvisa nya anslag.

Under hösten 1995 har regeringen föreslagit riksdagen att anvisa anslag på tilläggsbudget till statsbudgeten för innevarande budgetår i ett flertal propositioner. De begärda anslagen uppgår sammanlagt till 40 603 miljoner kronor och förslagen om dem finns i följande propositioner:

Prop.		Summa anslag
1995/96:25	Insatser för ny energiteknik	200 000 000
1995/96:25	Åtgärder för energieffektiviseringar m.m. i bl.a. Baltikum och Östeuropa	50 000 000
1995/96:31	Inspektionen för strategiska produkter	11 500 000
1995/96:64	Generellt statsbidrag till kommuner	14 250 000 000
1995/96:64	Generellt statsbidrag till landsting	4 750 000 000
1995/96:64	Utgjänningsbidrag till kommuner och landsting	21 245 000 000
1995/96:90	Folk- och bostadsräkning	37 000 000
1995/96:94	Vissa exportinsatser, m.m.	50 000 000
1995/96:99	Spris fortsatta verksamhet	2 500 000
1995/96:107	Bidrag till miljöarbetet	5 000 000
1995/96:107	Koncessionsnämnden för miljöskydd	2 000 000

De ytterligare medelsbehov som nu kan överblickas och andra frågor som vi anser bör tas upp i detta sammanhang har samlats i denna proposition. De förslag till anslag på tilläggsbudget som läggs fram i det följande uppgår sammanlagt till ca 2 099 miljoner kronor.

2. Justitiedepartementet (andra huvudtiteln)

A. Allmänna val m.m.

A 8. Europeiskt seminarium om brottsförebyggande arbete

Något anslag för detta ändamål finns inte uppfört i statsbudgeten för innevarande budgetår.

Vid möte med ministerrådet för inrikes och rättsliga frågor i Luxemburg den 20 och 21 juni 1995 föreslog Sverige att den s.k. K.4-kommittén eller annat lämpligt organ inom Europeiska Unionen skulle få till uppdrag att göra en kartläggning över brottsförebyggande arbete inom EU och föreslå eventuellt ytterligare åtgärder. Förslaget godtogs vid ministerrådsmötet.

Som ett led i fullgörandet av ministrarnas uppdrag att kartlägga det brottsförebyggande arbetet och att skapa underlag för beslut om eventuella ytterligare brottsförebyggande åtgärder inom EU avser Sverige att anordna ett seminarium i ämnet med deltagande från medlemsländerna.

Målsättningen med seminariet är att erhålla en bild av det brottsförebyggande arbete som för närvarande utförs inom EU, i medlemsstaterna och i vissa andra internationella sammanslutningar samt att belysa behovet av att utveckla det brottsförebyggande arbetet inom EU och, om sådant behov bedöms föreligga, inom vilka områden och i vilka former det bör ske.

Sverige har av den Europeiska kommissionen beviljats bidrag för att finansiera seminariet. Eftersom medel som erhållits från EG enligt prop. 1994/95:40 skall bruttoredovisas i den svenska statsbudgeten bör ett nytt anslag tas upp på statsbudgeten med en beräknad utgift motsvarande EG:s finansiering.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

till *Europeiskt seminarium om brottsförebyggande arbete* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 anvisar ett anslag på 1 424 000 kronor.

D. Domstolsväsendet

D 2. Domstolarna m.m.

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 3 830 692 000 kronor.

Kostnader för kungörelser i mål och ärenden vid domstol belastar i dag andra huvudtitelnsls förslagsanslag F 5. Vissa domstolskostnader m.m., anslagspost G. Kungörelsekostnader i mål och ärenden. Om en ändring görs

så att dessa kostnader i stället belastar anslaget D 2. Domstolarna m.m. förbättras domstolsväsendets incitament att effektivisera verksamheten och att hålla kostnaderna på en låg nivå. Normalbelastningen på nämnda anslagspost under en tolv månadersperiod är ca 40 000 000 kronor. Större delen av belastningen (60 %) sker perioden januari - juni.

Enligt regeringens mening bör kostnader för kungörelser i mål och ärenden fr.o.m. den 1 juli 1996 belasta anslaget D 2. Domstolarna m.m. Till följd av detta bör anslaget för budgetåret 1995/96 tillföras 16 000 000 kronor. Samtidigt kommer belastningen på anslaget F 5. Vissa domstolskostnader m.m. att minska med motsvarande belopp.

Enligt begravningslagen (1990:1144) överklagas ett antal ärendetyper från länsstyrelse till allmän förvaltningsdomstol. Lagen har lett till ökade kostnader för domstolarna. Enligt regeringens uppfattning bör därför 874 000 kronor tillföras anslaget D 2. Domstolarna m.m. Anslagshöjningen finansieras med en motsvarande besparing på första huvudtitelns anslag B 1. Regeringskansliet m.m. anslagspost 12 Civildepartementet.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

till *Domstolarna m.m.* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 anvisar ett ramanslag på 16 874 000 kronor.

F. Rättshjälp m.m.

F 2. Rättshjälpsmyndigheten

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 18 911 000 kronor.

Rättshjälpsmyndighetens system för automatisk databehandling av rättshjälpsärenden fungerar inte på ett godtagbart sätt. Bristerna har bl.a. medfört att faktureringen blivit försenad, att avstämning ej kunnat ske på ett tillfredsställande sätt gentemot redovisningen i övrigt samt att möjligheten att hämta in statistiska uppgifter från systemet försvårats.

För att undvika en situation där Rättshjälpsmyndigheten inte klarar av att slutföra de ärenden som påbörjats måste systemet förbättras. För att uppnå detta krävs bl.a. relativt omfattande konsultinsatser. Eftersom myndighetens ekonomiska situation är ansträngd är regeringens bedömning att Rättshjälpsmyndigheten behöver en engångsvis anslagshöjning med 1 500 000 kronor. Anslagshöjningen kommer att finansieras med en motsvarande besparing på anslaget D 1. Domstolsverket för budgetåret 1995/96.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen
till *Rättshjälpsmyndigheten* på tilläggsbudget till statsbudgeten för
budgetåret 1995/96 anvisar ett ramanslag på 1 500 000 kronor.

F 7. Allmänna advokatbyråer: Avvecklingskostnader

Något anslag för detta ändamål finns inte uppfört i statsbudgeten för
innevarande budgetår.

Regeringen gav i ett beslut den 30 juni 1994 Domstolsverket i uppdrag
att vidta åtgärder för att avveckla verksamheten vid den Allmänna
advokatbyrån i Sundsvall.

Avvecklingen kommer att slutföras under innevarande budgetår och
Domstolsverket beräknar kostnaderna för avvecklingen till ca 5 800 000
kronor. Den helt dominerande delen av kostnaderna avser den samlade
förlusten till följd av verksamheten vid byrån. En mindre del av kostnaderna
utgörs av bl.a. kundförluster och slutavskrivning av inventarier.

Domstolsverket har under innevarande budgetår betalat in 17 530 909
kronor på inkomsttitel 2811 - övriga inkomster av statens verksamhet. Ca 2
000 000 kronor av beloppet hänför sig till överskottet från avvecklingen av
den Allmänna advokatbyrån i Kalmar. Resten av beloppet består av den
inbetalning av de allmänna advokatbyråernas statskapital som skett i
enlighet med regeringsbeslut den 26 oktober 1995.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen
till *Allmänna advokatbyråer: Avvecklingskostnader* på tilläggsbudget till
statsbudgeten för budgetåret 1995/96 anvisar ett anslag på 5 800 000
kronor.

G. Övriga myndigheter

G 3. Brottsoffermyndigheten: Förvaltningskostnader

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns för detta ändamål uppfört ett
ramanslag på 12 281 000 kronor.

Brottsoffermyndigheten bildades den 1 juli 1994 genom att Brottskade-
nämnden omorganiserades. I samband därmed utlokaliserades myndigheten
från Stockholm till Umeå. Överflyttningen av verksamheten skedde succes-
sivt under förra budgetåret och är i helhet lokaliserad till Umeå sedan den 1
juli 1995.

Brottsoffermyndigheten har till uppgift att främja brottsoffrens rättigheter
samt bevaka deras behov och intressen. Myndigheten skall särskilt pröva

ärenden om brottsskadeersättning och ärenden om bidrag från brotts-offerfonden.

Ett ADB-system för hantering av brottsskadeärendena är sedan några år under utveckling. Systemet fungerar inte tillfredsställande, vilket bl.a. beror på att det inte är dimensionerat för Brottsoffermyndighetens nuvarande arbetsuppgifter. Såväl arbetsuppgifter som ärendevolymen har ökat sedan systemet upphandlades. Dessutom finns det vissa uppgifter som i dag inte omfattas av ärendehanteringssystemets rutiner, bl.a. utbetalningar av brottskadeersättningar.

Budgetåret 1994/95 inkom det drygt 4 200 brottsskadeärenden och utbetalades brottskadeersättningar för drygt 42 200 000 kronor. En förutsättning för att verksamheten skall fungera effektivt och rationellt är ett väl dimensionerat och tillförlitligt ADB-system.

Regeringens bedömning är att den nödvändiga satsningen på en utveckling av och utbildning kring datasystemet inte ryms inom ramen för tillgängliga medel. Regeringen anser mot bakgrund av detta att Brottsoffermyndigheten bör tillföras 1 500 000 kronor i engångsanvisning. Dessa medel kommer att finansieras med en motsvarande besparing på anslaget E 2. Kriminalvården för budgetåret 1995/96.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

till *Brottsoffermyndigheten: Förvaltningskostnader* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 anvisar ett ramanslag på 1 500 000 kronor.

3. Försvarsdepartementet (fjärde huvudtiteln)

Regeringen anmälde i prop 1994/95:100, bil. 5, s. 99 sin avsikt att upphäva Försvarsmaktens dispens från att tillämpa anslagsförordningen (1992:760) för merparten av materielanskaffningen vad avser avräkning av förskott. Dispensen har inneburit att Försvarsmakten haft rätt att anslagsavräkna förskott, dvs. förskotten har varit budgeterade inom anslaget. Den räntekostnad detta medför har ej framkommit inom totalförsvarets utgiftsram. Om förskott istället lånefinansieras synliggörs de räntekostnader som dessa medför på ett bättre sätt än i dagsläget.

Regeringen gav Försvarsmakten, Försvarets materielverk samt Riksrevisionsverket i uppdrag att redovisa konsekvenser vid ett upphävande av dispensen från anslagsförordningen vid Försvarsmakten. Härvid framkom att förskott därmed ej kan anslagsavräknas utan förskott avräknas mot anslag först vid leverans av den beställda materielen till Försvarsmakten.

Upphävandet av undantaget från anslagsförordningen och lånefinansiering av förskott synliggör de räntekostnader för staten som följer av att Försvarets materielverk lämnar förskott till försvarsindustrin.

Regeringen gör den bedömningen att ansvarsförhållanden skall vid upphävandet av undantaget vara sådana att Försvarets materielverk framgent ansvarar för lånefinansiering av förskotten och betalningar av räntekostnader och amorteringar till Riksgäldskontoret. Försvarsmakten å sin sida ansvarar för att betalning av överenskomna räntekostnader och amorteringar sker till Försvarets materielverk i samband med leverans av krigsmateriel till Försvarsmakten.

För att kunna lånefinansiera förskotten intill dess leverans sker behöver Försvarets materielverk ha en särskild kredit, med kreditgräns på 18 000 mkr, hos Riksgäldskontoret. Denna kredit ersätter de tidigare anslagsfinansierade förskotten genom att Försvarsmaktens anslag A1 reduceras engångsvis med belopp motsvarande de utestående förskotten.

Genom en justering av anslaget A 1 kompenseras Försvarsmakten för de tillkommande räntekostnaderna som följer av att de vid omläggningsfallet utestående förskotten istället lånefinansieras. Justeringen påverkar dock inte statsbudgetens utfall då Riksgäldskontoret erhåller motsvarande medel som ränteintäkt.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. godtar den förändring som föreslagits.
2. beviljar att de tidigare anslagsfinansierade förskotten ersätts med en kredit och att Försvarsmaktens anslag A1 reduceras engångsvis med belopp motsvarande de utestående förskotten.

4. Kommunikationsdepartementet (sjätte huvudtiteln)

A. Infrastruktur

Riksdagen har beslutat (prop. 1995/96:92, bet. 1995/96:TU12, rskr. 1995/96:108) att ansvaret för trafikledning och banfördelning på statens spåranläggningar fr.o.m. den 1 juli 1996 skall överföras från Statens järnvägar (SJ) till en självständig enhet inom Banverket. Denna enhets verksamhet benämns här Tågledningen. Medel för tågledningen skall anvisas via anslag och finansieras med höjda banavgifter.

De årliga kostnaderna för tågledningen beräknas uppgå till 450 miljoner kronor. För det innevarande budgetåret föreslår regeringen att verksamheten tilldelas medel i ett nytt anslag med benämningen Tågledningen.

Regeringen anser att SJ fr.o.m. den 1 juli 1996 skall upplåta lokaler för tågledningen på icke kommersiella villkor till en kostnad som motsvarar driften av lokalerna i enlighet med de principer för upplåtelse av lokaler som tillämpas mellan SJ och Banverket. Regeringen anser vidare att ansvaret för livräntor och personskadeersättningar skall för berörd personal regleras mellan Banverket och SJ på samma sätt som skett fr.o.m. år 1994 för den personal inom Banverket som tidigare varit anställd inom SJ:s banavdelning.

Avtalet mellan Förhandlaren för statens köp av persontrafik på järnväg och SJ för perioden fr.o.m. den 10 juni 1996 t.o.m. den 31 december 1997, innebär att SJ erhåller en ersättning för främst trafikledningskostnader på länsjärnvägar uppgående till 94 miljoner kronor. Regeringen anser att denna ersättning till SJ skall upphöra i samband med att Banverket fr.o.m. den 1 juli 1996 övertar ansvaret för alla kostnader som är förknippade med trafikledning och banfördelning. Regeringen anser vidare att den ersättning som Banverket betalar till SJ för trafikledningskostnader i samband med banarbeten skall upphöra fr.o.m. den 1 juli 1996.

För att erhålla en neutral finansieringslösning bör höjningen av banavgifterna uppgå till de totala kostnaderna för tågledning minskat med den indragna ersättning till SJ som avser trafikledningskostnader på länsjärnvägar. Regeringen avser att uppdra åt Banverket att föreslå hur banavgifterna bör anpassas till riksdagens beslut (prop. 1995/96:92, bet. 1995/96:TU12, rskr. 1995/96:108) om Nya förutsättningar för järnvägstrafiken.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

till *Tågledningen* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 under sjätte huvudtiteln anvisar ett ramanslag på 225 000 000 kronor.

B. Sjöfart

Vissa kostnader till följd av M/S Estonias förlisning

Något anslag för dessa ändamål finns inte uppfört i statsbudgeten för innevarande budgetår.

Den 28 september 1994 förliste passagerarfärjan M/S Estonia sydväst om finska Utö. Fartyget förde estnisk flagg. Regeringen uppdrog den 28 september 1994 åt Statens haverikommission (SHK) att biträda i utredningsarbetet med anledning av förlisningen. Regeringen har den 15 december 1994 beslutat att M/S Estonia inte skall bärgas och att några åtgärder för att ta upp de omkomna inte skall vidtas. Platsen där fartyget förliste skall betraktas som en gravplats. För att säkerställa att gravfriden respekteras skall fartyget täckas över och särskilda åtgärder vidtas i samarbete med de estniska och finländska regeringarna för att skydda gravplatsen rättsligt.

Regeringen har den 2 mars 1995 uppdragit åt Sjöfartsverket att låta genomföra en övertäckning av M/S Estonia. Detta arbete beräknas kunna påbörjas under våren 1996.

Riksdagen beslutade den 8 juni 1995 i en särskild lag om bestämmelser till skydd för gravfriden i vraket efter M/S Estonia och i ett anslutande område i Östersjön (SFS 1995:732).

Till följd av de extraordinära kostnaderna som uppstod i samband med förlisningen anvisades på tilläggsbudget ett förslagsanslag om 1 000 kronor för budgetåret 1994/95. Vad beträffar SHK:s utredningskostnader uppgick dessa till ca 2 740 000 kronor.

För innevarande budgetår beräknas SHK:s kostnader för deltagande i utredningsarbetet till 3 940 000 kronor. Utredningsarbetet beräknas vara slutfört under våren 1996.

Kostnaderna som uppkommit eller som kommer att uppkomma till följd av regeringens ställningstaganden och de åtgärder som Sjöfartsverket vidtagit för att bevaka att lagen om gravfrid respekteras, är i huvudsak extraordinära och ryms inte inom befintliga anslag på statsbudgeten för innevarande budgetår. Ett förslagsanslag om 1 000 kronor bör därför anvisas för dessa kostnader. Vidare bör ett anslag om 3 940 000 kronor anvisas för SHK:s utredningskostnader med anledning av M/S Estonias förlisning.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. till *Vissa kostnader till följd av M/S Estonias förlisning* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 under sjätte huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag på 1 000 kronor,
2. till *Utredningsarbete med anledning av M/S Estonias förlisning* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 under sjätte huvudtiteln anvisar ett anslag på 3 940 000 kronor.

5. Finansdepartementet (sjunde huvudtiteln)

D. Vissa centrala myndigheter m.m.

D 3. Finansinspektionen

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 150 463 000 kronor.

Inom ramen för det internationella samarbetet på banktillsynsområdet ingår Sverige i den s.k. G10-gruppen inom Bank of International Settlement (BIS). BIS är en internationell sammanslutning av centralbanker och banktillsynsmyndigheter.

Sverige accepterade, efter en formell förfrågan från BIS hösten 1994, att vara värdland för 1996 års International Conference of Banking Supervisors (ICBS). Vartannat år anordnas denna konferens för tillsynsmyndigheter i närmare 150 länder. Till skillnad från övriga G10-länder har Sverige ännu inte varit värdland för konferensen.

Avsikten är att Finansinspektionen med visst biträde av Riksbanken skall arrangera ICBS-konferensen 1996 i Sverige. Den totala kostnaden för att arrangera konferensen har regeringen, i likhet med inspektionen, beräknat till ca 5 000 000 kronor. Enligt en överenskommelse som träffats mellan inspektionen och Riksbanken skall banken bestrida kostnader motsvarande ca 1 500 000 kronor för konferensen. För att täcka återstående medelsbehov föreslår regeringen att inspektionen anvisas ett engångsbelopp på 2 800 000 kronor. Resterande medel får belasta redan tilldelat anslag. Härigenom torde inte, enligt regeringens uppfattning, resurserna för inspektionens reguljära tillsynsverksamhet påverkas i alltför hög utsträckning.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

till *Finansinspektionen* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 anvisar ett ramanslag på 2 800 000 kronor.

E. Statliga arbetsgivarfrågor

E 7. Bidrag till centralt utvecklingsarbete avseende metoder och system för att jämföra arbeten av lika värde

I prop. 1991/92:125 bil. 5 hemställde regeringen att riksdagen till Bidrag till centralt utvecklingsarbete avseende metoder och system för att jämföra arbeten av lika värde skulle anvisa ett reservationsanslag på 40 445 000 kronor. Bakgrunden till detta var att parterna *dels* enligt avtal om slutlig reglering enligt RALS 1989-90, *dels* enligt ett förhandlingsprotokoll med tillägg till avtalet om slutlig reglering enligt RALS 1989-90, bilaga 1, avsatt

40 445 000 kronor för att bestrida kostnader för det partsgemensamma centrala utvecklingsarbetet syftande till att utveckla metoder och system för att kunna jämföra arbeten av lika värde.

Den 30 juni 1995 fanns det enligt Arbetsgivarverket, som enligt regleringsbrevet disponerar anslaget, 5 255 849 kronor oförbrukat på detta anslag. Budgetåret 1994/95 var det tredje och sista året efter det budgetår då anslaget var uppfört på statsbudgeten som regeringen hade dispositionsrätt till anslagsmedlen.

Arbetsgivarverket och de statsanställdas huvudorganisationer har i förhandlingsprotokoll den 29 mars 1995 bl.a. överenskommit om att överföra återstående delarna av de här aktuella medlen, 5 255 849 kronor, till det partsgemensamma organet Utvecklingsrådet. Parterna på det statliga avtalsområdet är ense om att rådet, i enlighet med de riktlinjer som parterna närmare skall utarbeta, skall besluta om och finansiera särskilda utvecklingsinsatser m.m. inom bl.a. jämställdhetsområdet.

Eftersom det finns ett behov att disponera anslagsmedlen även efter utgången av budgetåret 1994/95 bör anslaget ånyo föras upp på statsbudgeten.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

till *Bidrag till centralt utvecklingsarbete avseende metoder och system för att jämföra arbeten av lika värde* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 anvisar ett anslag på 5 256 000 kronor.

Riksgäldskontoret

Kreditutrymme i Riksgäldskontoret för det statliga riskfinansieringssystemet

I 1995 års kompletteringsproposition (prop. 1994/95:150 bil. 1 s. 99-103) redogjorde regeringen för utvecklingen av ett internt statligt riskfinansieringssystem. Detta system inrättas eftersom vissa större skador inte kan hanteras inom ramen för en myndighets befintliga resurser. Myndigheterna får möjlighet att ansluta sig till riskfinansieringssystemet som även omfattar skadeservice, skadereglering och skadekostnadsrapportering. Bestämmelser om detta finns i den förordning om statliga myndigheters riskhantering (1995:1300) som gäller sedan den 1 januari 1996.

Den ekonomiska riskutjämningen kommer att ske centralt genom ett räntekonto hos Riksgäldskontoret som disponeras av Kammarkollegiet. De löpande större skadorna kommer i första hand att finansieras med de avgifter som myndigheterna betalat till Kammarkollegiet och som placerats på riskutjämningskontot. Vid extremt stora skador kan regeringen besluta

om särskilda medelstillskott. I sådana fall kan sjuttonde huvudtitelns förslagsanslag Oförutsedda utgifter användas.

Avsikten är att de skadekostnader som skall belasta riskutjämningskontot över tiden skall täckas av de avgifter som myndigheterna har betalat. Det bör dock finnas möjlighet att jämna ut slumpmässiga variationer i skadekostnaderna. Behovet är störst i riskfinansieringssystemets uppbyggnadsskede. Om en större skada skulle inträffa, vars kostnader inte kan täckas av dittills inbetalade avgifter, finns möjligheten att använda förslagsanslaget Oförutsedda utgifter. En annan möjlighet är att förse kontot med ett kreditutrymme. Eftersom kostnaderna därigenom kan återföras på myndigheterna är detta alternativ att föredra. Kammarkollegiet har i en skrivelse till regeringen bedömt att detta kreditutrymme under ett inledningsskede bör uppgå till 100 miljoner kronor. Regeringen ansluter sig till denna bedömning och föreslår således att riskutjämningskontot skall ha ett kreditutrymme som uppgår till detta belopp. Inom detta utrymme bör Kammarkollegiet också ha rätt att ta upp lån i Riksgäldskontoret. En successiv anpassning förutsätts ske av beloppet i takt med hur skadekostnaderna utvecklas i förhållande till myndigheternas avgifter.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

bemyndigar regeringen att besluta om ett kreditutrymme i Riksgäldskontoret på 100 000 000 kronor för det statliga riskfinansieringen.

6. Utbildningsdepartementet (åttonde huvudtiteln)

A. Skolväsendet

A 9. Bidrag till viss verksamhet inom det kommunala skolväsendet m.m.

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns för detta ändamål uppfört ett förslagsanslag på 1 644 605 000 kronor.

Under innevarande läsår har anvisats extra statsbidrag på drygt 1,5 miljarder kronor under detta anslag för sysselsättningsskapande åtgärder inom gymnasieskola och gymnasial vuxenutbildning. Detta motsvarar 16 000 platser inom gymnasieskolan och 42 500 platser inom vuxenutbildningen varav 17 000 platser för tredje året i komvux och 1 500 basårsplatser.

Skolverket redovisar i sin delrapport från oktober 1995 att sammanlagt ca 13 000 elevplatser lagts ut i det tredje året i gymnasieskolan och komvux. De medel som avdelades för det tredje året kommer, enligt Skolverket, således inte att utnyttjas fullt ut. Därutöver fanns det ca 34 000 studerande i gymnasial vuxenutbildning och påbyggnadsutbildning. Efterfrågan på basåret har varit mycket stor. Ansökningarna om basårsplatser uppgår till ca 4 500 helårsplatser och Skolverket har fördelat alla de 1 500 platser som det anvisats medel till. De allra flesta studerande är över 20 år.

Fr.o.m läsåret 1997/98 avses statens konjunkturanpassade satsningar på området att förändras. Kommunerna kommer då att få ta ett större ansvar för grundutbildningen inklusive gymnasieutbildningen inom komvux. Regeringen avser att återkomma i denna fråga.

Inom vuxenutbildningen föreslår regeringen att det för höstterminen 1996 anvisas medel för motsvarande 35 300 platser i komvux. 3 300 av dessa platser avdelas för yrkesutbildning inom komvux och 4 000 för basåret. För övriga platser 28 000 gäller samma prioriteringar som hittills, dvs. naturvetenskap, teknik och språk inklusive det s.k. tredje året för dem som endast har en tvåårig gymnasieutbildning. För dessa platser är kostnaden 22 800 kronor per plats och år.

Kommunerna skall enligt skollagen erbjuda gymnasial vuxenutbildning och därvid sträva efter att erbjuda utbildning som svarar mot efterfrågan och behov. Varje kommun skall informera om möjligheterna till gymnasial vuxenutbildning och verka för att vuxna deltar i sådan utbildning. Den gymnasiala vuxenutbildningen skall motsvara den utbildning ungdomar kan få i gymnasieskolan. Kommunerna har dock genomfört besparingar på den reguljära komvuxverksamheten, och då, enligt Skolverket, främst i yrkesutbildningen. Enligt regeringens uppfattning finns det anledning att i högre grad än vad nu är fallet använda komvux för grundläggande yrkesutbildning. Vi vill förstärka den yrkesinriktade utbildningen inom komvux. Regeringen har därför beräknat en högre kostnad för 3 300 platser yrkesinriktad komvux. Regeringen räknar med att bidraget skall uppgå till 47 700 kronor för en helårsplats.

För hösten 1996 föreslås att antalet platser inom basåret ökas till 4 000 platser varav 3 000 är avsedda för vuxna. Kostnaden för varje plats beräknas till 31 500 kronor per år. Stipendiet på 10 000 kronor för fullgjorda studier på basåret inom komvux som infördes under nuvarande läsår föreslås bibehållas.

Några platser inom gymnasieskolan föreslås inte. Regeringen avser att i budgetpropositionen för budgetåret 1997 återkomma till riksdagen med förslag till medel för vårterminen 1997.

I propositionen En politik för arbete, trygghet och utveckling (prop. 1995/96:25) anmälde regeringen sin avsikt att under mandatperioden inleda en försöksverksamhet med kvalificerad eftergymnasial yrkesutbildning. Detta försök bör inledas under hösten 1996. I avvaktan på särskild proposition i detta ärende har medel motsvarande 1 700 platser beräknats under detta anslag. Försöksverksamheten skall fr.o.m. hösten 1997 i sin helhet finansieras inom utbildningsdepartementets område.

Förslag avseende ökade kostnader för studiemedel behandlas under anslaget E 4. Studiemedel m.m.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

till *Bidrag till viss verksamhet inom det kommunala skolväsendet m.m* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 anvisar ett förslagsanslag på 511 905 000 kronor.

A 16. Svenska EU-programkontoret för utbildning och kompetensutveckling

Något anslag för detta ändamål finns inte uppfört i statsbudgeten för innevarande år.

Delegationen för genomförande av vissa EU-program inom utbildning och kompetensutveckling började sin verksamhet den 1 juli 1995. Delegationen utgör svenskt programkontor för de EU-program inom utbildning och kompetensutveckling som regeringen bestämmer. För närvarande handhar programkontoret EU-program dels inom Utbildningsdepartementets område (Leonardo och delar av Sokrates), dels inom Arbetsmarknadsdepartementets område (Adapt, Employment samt Europeiska socialfondens Mål 4). De delar av Sokratesprogrammet som berör högskolesektorn ansvarar Högskoleverket för.

Bidrag till verksamheten kommer från flera håll. Programkontoret får medel både från EU och, som svensk medfinansiering till administrationen av programmen, från åttonde huvudtitelns anslag C 44. Utvecklingsverksamhet och internationell samverkan anslagsposten 5. Kostnader för genomförande av EU-program inom utbildning och kompetensutveckling m.m. samt första huvudtitelns anslag B 1. Regeringskansliet m.m. anslagsposten 9. Arbetsmarknadsdepartementet. Bidraget från anslaget C

44. utgör medfinansiering av administrationen för programmen Leonardo och Sokrates.

Regeringen föreslår nu att medel för genomförande av utbildningsprogrammen Sokrates (delar) och Leonardo anvisas via ett ramanslag för att ge programkontoret såsom svenskt programkontor samma möjligheter som andra myndigheter i finansiella hänseenden men också för att underlätta uppföljning och utvärdering av verksamheten.

För detta budgetår anslogs under anslaget C 44. 5 540 000 kronor för kostnader för genomförande av programmen Sokrates och Leonardo. Dessa medel var beräknade för en 12-månaders period. Extra medel behöver nu tillföras programkontoret för andra halvåret 1996.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

till *Svenska EU-programkontoret för utbildning och kompetensutveckling* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 anvisar ett ramanslag på 3 460 000 kronor.

B. Folkbildning

B 1. Bidrag till folkbildningen

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 3 472 357 000 kronor.

Folkbildningsrådet har till Utbildningsdepartementet inkommit med en rapport om studieförbundens och folkhögskolornas särskilda utbildningsinsatser för arbetslösa budgetåret 1994/95. Folkbildningsrådet konstaterar i rapporten att den verksamhet som genomförts i studieförbund och på folkhögskolor med stöd av det särskilda statsbidraget till arbetsmarknadsanpassade utbildningar och till extra utbildningsplatser inom folkhögskolan väl uppfyllt de intentioner och mål som ställts upp.

För läsåret 1995/96 disponerar Folkbildningsrådet 100 kronor för särskilda kurser för arbetslösa förlagda till studieförbund och folkhögskolor samt 439 kronor för att möjliggöra ca 10 000 extra platser inom folkhögskolan.

Folkbildningsrådet har inkommit med en delrapport om studieförbundens och folkhögskolornas särskilda utbildningsinsatser för arbetslösa under budgetåret 1995/96. För studieförbundens verksamhet föreligger ännu inte några statistiska uppgifter beträffande antalet deltagare och studiecirklar. För folkhögskolornas del framgår att samtliga medel kommer att tas i anspråk. De extra utbildningsplatserna används i stor utsträckning till en utökning av antalet studerande på folkhögskolornas ordinarie långa kurser. Därutöver genomförs ett stort antal nya kurser som delvis kommer till stånd genom samarbete med studieförbund, huvudmannaaorganisationer, fackliga organisationer, länsarbetsnämnder och lokala arbetsförmedlingar. Genom

att Folkbildningsrådet prioriterar verksamheter i de fyra invandrartäta kommunerna Stockholm, Göteborg, Malmö och Botkyrka kommer folkhögskolorna att ha ytterligare ca 500 kursdeltagare med invandrarbakgrund.

Regeringen bedömer att verksamheterna med arbetsmarknadspolitiska insatser vid studieförbund och folkhögskolor bör fortsätta även under andra halvåret 1996. De extra platserna inom folkhögskolan bör dock minskas. Regeringen föreslår därför att Folkbildningsrådet erhåller ytterligare 50 000 000 kronor för särskilda kurser för arbetslösa förlagda till studieförbund och folkhögskolor under hösten 1996. Regeringen föreslår även att ytterligare 108 000 000 kronor anvisas för att möjliggöra ca 6 000 extra platser inom folkhögskolan under höstterminen 1996. Regeringen avser att i budgetpropositionen för budgetåret 1997 återkomma till riksdagen med motsvarande förslag avseende första halvåret 1997.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

till *Bidrag till folkbildningen* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 anvisar ett anslag på 158 000 000 kronor.

C. Universitet och högskolor m.m.

C 46. Övriga utgifter inom grundutbildning

Riksdagen har för budgetåret 1995/96 anvisat medel för vissa särskilda åtgärder under läsåret 1995/96 för att, mot bakgrund av sysselsättningsläget, erbjuda fler studerande plats i högskolan (prop. 1994/95:100 bil. 9 s. 88, bet. 1994/95:UbU15, rskr. 1994/95:353 samt prop. 1994/95:139, bet. 1994/95:UbU15, rskr. 1994/95:353). De särskilda åtgärderna omfattar generella volymökningar i form av 5 500 platser, huvudsakligen inom de humanistiska, samhällsvetenskapliga och juridiska utbildningsområdena, ca 1 400 basårsplatser samt en särskild satsning – aspirantutbildning bestående av varvad utbildning och praktik – som i första hand vänder sig till arbetslösa invandrare med akademisk utbildning. Antalet aspirantutbildningsplatser är 1 270. Därutöver omfattar den särskilda satsningen 25 000 platser inom ramen för sommaruniversitet/sommarhögskola vilka omräknat motsvarar ca 4 700 helårsplatser.

I propositionen En politik för arbete, trygghet och utveckling (prop. 1995/96:25 s. 14) anfördes att regeringen avser att återkomma med förslag gällande omfattning och inriktning av de tillfälliga utbildningssatsningarna läsåret 1996/97. Vidare anför regeringen att det på längre sikt inte är rimligt med konjunkturbetingade satsningar inom utbildningsområdet.

Regeringen anser att de tillfälliga utbildningssatsningarna inom den högre utbildningen under läsåret 1995/96 bör förlängas att gälla under läsåret 1996/97, med undantag för platserna inom sommaruniversitet/sommar-

högskola. De 25 000 platserna som avser sommaruniversitet/sommarhögskola och för vilka särskilda medel har anvisats under läsåret 1995/96 får även tas i anspråk av universiteten och högskolorna under sommaren 1996. Därför föreslås inga ytterligare medel för detta ändamål för läsåret 1996/97. Eftersom regeringen inte har för avsikt att fortsättningsvis anvisa särskilda medel för sommarkurser blir det en angelägenhet för resp. universitet och högskola att ta ställning till den fortsatta omfattningen av sådan verksamhet inom ramen för det ordinarie utbildningsuppdraget.

Basåret i högskolan som nu funnits under några år har inneburit att rekryteringen till naturvetenskapliga och tekniska utbildningar kunnat breddas och att kvinnor i större utsträckning än tidigare sökt till sådana utbildningar. De uppdrag som avser basårsplatser för läsåret 1995/96 omfattar totalt ca 2 600 platser varav ca 1 400 inom ramen för de särskilda satsningarna. 1 200 basårsplatser avser sådana platser som riksdagen beslutade med anledning av förslag i prop. 1992/93:150 bil.7, bet. 1992/93:FiU1, rskr. 1992/93:134 om medel för behörighetsgivande förutbildning. Preliminära uppgifter avseende sökande och antagna till basårsplatserna hösten 1995 visar att merparten av platserna kommer att utnyttjas. Regeringen avser att under hand inhämta universitetens och högskolornas uppfattning om möjligheterna att öka antalet basårsplatser. Regeringen föreslår att resurser anvisas för de sista sex månaderna av budgetåret 1995/96 för 2 600 basårsplatser samt 5 000 platser inom de humanistiska, samhällsvetenskapliga och juridiska utbildningsområdena. Om universiteten och högskolorna bedömer att basåret kan ökas utöver det föreslagna antalet bör antalet platser inom de humanistiska, samhällsvetenskapliga och juridiska utbildningsområdena reduceras så att antalet basårsplatser kan bli fler.

Det är alltför tidigt att dra några slutsatser vad gäller aspirantutbildningen för arbetslösa invandrare med akademisk utbildning. Det kan dock konstateras att tiden för planering av denna utbildning var alltför kort för att den skulle kunna starta i full omfattning vid höstterminens början. Inte minst arbetet med att finna lämpliga praktikplatser för de aktuella studerande var tidskrävande. Enligt uppgifter från de universitet och högskolor som anordnar aspirantutbildning har kursstarterna därför försenats. Mycket arbete har lagts ner vid de berörda lärosätena och regeringen anser därför att det är angeläget att denna försöksverksamhet får fortsätta även under läsåret 1996/97 innan några slutsatser dras av verksamheten. Medel för 1 200 platser under de sista sex månaderna av budgetåret 1995/96 bör anvisas och beräknas utifrån antagandet att de studerande genomgår kurser inom olika utbildningsområden. Arbetsmarknadsmyndigheterna bör kunna vara behjälpliga när det gäller att finna lämpliga praktikplatser.

Regeringen avser att återkomma i budgetpropositionen för budgetåret 1997 avseende resurser under vårterminen 1997 för de nu föreslagna platserna.

Regeringen begär riksdagens bemyndigande att fördela de medel som föreslås för *Övriga utgifter inom grundutbildning* i enlighet med de principer som redovisats.

Förslag avseende ökade kostnader för studiemedel behandlas under anslaget E 4. Studiemedel m.m.

Förslag till ändring i högskolelagen

Regeringen har i propositionen Ett nytt utjämningsystem för kommuner och landsting, m.m. (prop. 1995/96:64) föreslagit att ett nytt statsbidrags- och utjämningsystem för kommuner och landsting införs år 1996. Förslaget innebär bl.a. att en utjämnning av skillnader i strukturella förhållanden (kostnadsutjämnning) görs så att de kommuner eller landsting vars mätbara strukturella förhållanden är sämre än genomsnittet för riket får ett utjämningsbidrag från staten. Kommuner eller landsting vars mätbara strukturella förhållanden är bättre än genomsnittet för riket betalar en utjämningsavgift till staten.

En av de faktorer som föreslås ligga till grund för kostnadsutjämnningen mellan kommuner och landsting är högskoleutbildning. En konsekvens av förslaget blir att den interkommunala ersättningen mellan kommuner och landsting avseende högskoleutbildning upphör. Detta betyder att bestämmelsen i 5 kap. 3 § högskolelagen (1992:1434) blir obsolet. I tydlighetens intresse bör paragrafen upphävas.

I 5 kap. 4 § högskolelagen föreskrivs att staten har rätt till ersättning för utbildning av studenter som vid en högskola genomgår sådan utbildning som även anordnas av landsting samt att denna ersättning i princip skall betalas av det landsting till vilket den kommun, där studenten är folkbokförd, hör. Paragrafen reglerar endast sjukgymnastutbildningen vid Lunds universitet och Karolinska institutet. Kostnadsutjämnningen mellan landstingen för högskoleutbildning baseras i det nya utjämningsystemet på antalet årsstudieplatser i respektive landsting. Genom att antalet årsstudieplatser för sjukgymnastutbildningen vid Lunds universitet och Karolinska institutet beaktas i utjämningsystemet kommer hänsyn att tas till kostnadsskillnader mellan landstingen för högskoleutbildning oavsett om den bedrivs av staten (då landstinget betalar ersättning till staten) eller av landstinget. Som en följd av detta bör 4 § ändras, så att i stället det landsting, i vilket högskolan huvudsakligen är belägen, skall betala ersättningen. Om högskolan huvudsakligen är belägen i en kommun som inte tillhör något landsting skall ersättningen betalas av kommunen.

Regeringen har i beslut den 12 april samt den 28 september 1995 godkänt avtal om att fyra statliga högskolor – Mitthögskolan, Mälardalens högskola, Högskolan i Örebro och Högskolan i Halmstad – samt Linköpings universitet skall överta den vårdhögskoleutbildning som förut bedrivits av respektive landsting.

Huvudmannaskapet för de överflyttade vårdhögskoleutbildningarna övergår från landstingen till staten. Finansieringen är dock även fortsättningsvis landstingskommunal och regleras i de av regeringen godkända avtalen; utbildningarna genomförs på uppdrag av landstingen.

Den överflyttning som således har skett av vårdhögskoleutbildningar föranleder en ändring i 5 kap. 4 § högskolelagen. Där föreskrivs som

nämnt att staten har rätt till ersättning för utbildning av studenter som vid en högskola genomgår sådan utbildning som även anordnas av landsting. Uppenbarligen skall denna bestämmelse inte tillämpas i fråga om de överflyttade utbildningarna; staten ersätts ju enligt avtal för dessa utbildningar och skall inte dubbelkompenseras. Genom ett nytt tredje stycke i paragrafen bör det emellertid klargöras att bestämmelsen inte är tillämplig i fråga om nämnda utbildningar.

Upprättat lagförslag

I enlighet med det anförda har inom Utbildningsdepartementet upprättats förslag till lag om ändring i högskolelagen (1992:1434). Lagförslaget finns i *bilaga* till denna proposition.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. antar regeringens förslag till lag om ändring i högskolelagen (1992:1434),
2. godkänner det som regeringen förordar om omfattning och principer för fördelning av vissa särskilda åtgärder under de sista sex månaderna av budgetåret 1995/96,
3. till *Övriga utgifter inom grundutbildning* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 anvisar ett reservationsanslag på 173 285 000 kronor.

Uppsala universitets upptagande av checkräkningskredit

Riksrevisionsverket (RRV) har i revisionsberättelse avseende budgetåret 1993/94 framfört anmärkningar mot att Uppsala universitet tecknat en checkräkningskredit i bank. Av universitetets svar framgår att krediten tecknades för att universitetet skulle erhålla kapital för renovering av en fastighet, som inköps av fondmedel.

Regeringen beslutade mot bakgrund av detta den 12 april 1995 att Uppsala universitet skulle redogöra för samtliga krediter som tecknats utöver vad regeringen medgivit. Dessutom beslutades att en särskild utredare skulle tillkallas för att se över förvaltningen av donationskapital vid universitet och högskolor. Av direktiv (dir. 1995:122) beslutade av regeringen den 31 augusti 1995 framgår att en särskild utredare skall pröva hur statliga regler skall kunna tillämpas för att syftet med fond- och egendomsförvaltningen skall kunna uppnås utan att principerna för den statliga styrningen och ekonomiadministrationen åsidosätts. Utredaren skall också lämna förslag till eventuellt behövliga kompletteringar av regelsystemen. Utredaren skall lägga fram förslag till åtgärder som fordras för de fall där donationsvillkor m.m. är sådana att tillgångarna inte ingår i

den statliga förmögenheten utan i stiftelser. Uppdraget skall redovisas till regeringen senast den 15 april 1996.

Uppsala universitet har inkommit med den begärda redogörelsen. I samband med redogörelsen hemställde universitetet om att i avvaktan på resultatet av utredningen om förvaltning av donationskapital få fortsätta sitt samarbete med redovisade kreditinstitut rörande kreditgivningen.

Enligt gällande regler skall för statliga myndigheter lån tas upp i Riksgäldskontoret. Regeringen har dock beslutat godta att Uppsala universitet för donationsförvaltningens del tills vidare fortsätter samarbetet rörande kreditgivningen med redovisade kreditinstitut m.m. i avvaktan på ställningstagande med anledning av resultatet av utredningen om förvaltningen av donationskapital vid universitet och högskolor. Godtagandet skedde mot bakgrund av att en omedelbar avveckling av krediterna kunde vara mycket kostsam och att donationsegendomens status inte är klarlagd innan utredningen presenterat sitt resultat. Godtagandet avser endast de krediter som universitetet redovisat, intill ett sammanlagt belopp om 140 000 000 kronor. Det krävs också att krediterna – såvitt gäller räntor och amorteringar samt möjligheter att ställa erforderliga säkerheter – är inom ramen för donationsförvaltningens ekonomi. Dessutom förutsätts att för de krediter som ännu inte hunnit avtalats skall en omläggning till lån i Riksgäldskontoret vara möjlig.

Regeringen har avräknat det nämnda beloppet mot det låneutrymme i Riksgäldskontoret som beräknats för Utbildningsdepartementet (prop. 1994/95:100 bil. 1, bet. 1994/95:FiU10, rskr. 1993/94:132).

Regeringen avser att återkomma till riksdagen i frågan när resultatet av utredningsarbetet är känt.

D. Nationella och internationella forskningsresurser

D 21. Vissa bidrag till forskningsverksamhet

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns för detta ändamål uppfört ett reservationsanlag på 78 799 000 kronor.

I regleringsbrevet för budgetåret 1995/96 avseende anslag till nationella och internationella forskningsresurser görs under anslaget D 22. Medel för dyrbar vetenskaplig utrustning en besparing om 1 000 000 kronor. Detta belopp är avsett att tillföras anslagsposten 1. Bidrag till Vetenskapsakademien på anslaget D 21. Vissa bidrag till forskningsverksamhet. Åtgärderna avser att korrigera en felaktig beräkning som gjordes i samband med budgetarbetet inför budgetpropositionen 1994/95:100.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

till *Vissa bidrag till forskningsverksamhet* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 anvisar ett reservationsanslag på 1 000 000 kronor.

E. Studiestöd m.m.

E 1. Centrala studiestödsnämnden m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 265 622 000 kronor (prop. 1994/95:100, bil. 9, bet. 1994/95:SfU12, rskr. 1994/95:278). Från anslaget bekostas löne- och övriga förvaltningskostnader m.m.

Statsmakterna har beslutat om väsentliga förändringar på högskoleområdet och studiestödsområdet som träder i kraft under budgetåret 1995/96. Förändringarna avser framförallt väsentligt ökade satsningar på utbildning och studiestöd med hänsyn till arbetsmarknadsläget. Detta har inneburit ett ökat krav på studiestödsverksamheten som Centrala studiestödsnämnden (CSN) inte förutsåg i sin anslagsframställning för budgetåret 1995/96. De beslutade utbildningsatsningarna har resulterat i täta regeländringar och stora volymökningar. Ökad komplexitet i regelverket har medfört större krav på individuell information och rådgivning.

Enligt regeringens uppfattning bör CSN för att kunna fullgöra sina uppgifter få en tillfällig medelsförstärkning med anledning av vad som redovisats ovan. Regeringen förordar därför att ytterligare 30 000 000 kronor ställs till CSN:s förfogande för studiemedelsadministration för budgetåret 1995/96.

En sådan anslagshöjning föreslås finansieras genom en omfördelning från det för budgetåret 1995/96 under åttonde huvudtiteln uppförda reservationsanslaget C 45. Vissa särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m., anslagsposten 17. Till regeringens disposition.

Övrigt

En person kan enligt studiestödslagen (1973:349) få korttidsstudiestöd och internatbidrag för ett maximalt antal timmar eller dagar per budgetår. Före omläggningen av budgetåret sammanföll detta med läsåret. Maximigränserna för korttidsstudiestöd och internatbidrag bör även i fortsättningen gälla per läsår. Regeringen föreslår därför att ändringar i 5 kap. 3 § och 6 kap. 3 § studiestödslagen görs så att korttidsstudiestöd och internatbidrag får lämnas för ett maximalt antal timmar eller dagar från och med den 1 juli ett visst år till och med den 30 juni påföljande år.

Upprättat lagförslag

I enlighet med det anförda har inom Utbildningsdepartementet upprättats förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1973:349). Lagförslaget finns i *bilaga* till denna proposition.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. antar regeringens förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1973:349),
2. bemyndigar regeringen att omfördela 30 000 000 kronor från reservationsanslaget *C 45. Vissa särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.* under åttonde huvudtiteln till ramanslaget *E 1. Centrala studiestödsnämnden m.m.* under samma huvudtitel,

E 3. Studiehjälp m.m.

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns för detta ändamål uppfört ett förslagsanslag på 2 784 333 000 kronor

Under anslaget A 9. Bidrag till viss verksamhet inom det kommunala skolväsendet m.m. föreslås medel för arbetsmarknadspolitiska åtgärder motsvarande 1 000 platser i basår för elever under 20 år. Kostnaderna för studiehjälp för dessa studerande beräknas uppgå till 2 880 000 kronor. Kostnader för stipendierna till basåret skall också belasta detta anslag. Eftersom stipendierna utdelas efter genomgången utbildning återkommer dock regeringen med medel till stipendierna samt studiehjälp till platser under våren 1997 i budgetpropositionen.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

till *Studiehjälp m.m.* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 anvisar ett förslagsanslag på 2 880 000 kronor.

E 4. Studiemedel m.m.

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns för detta ändamål uppfört ett förslagsanslag på 11 023 125 000 kronor.

Under anslaget A 9. Bidrag till viss verksamhet inom det kommunala skolväsendet m.m. föreslås medel till bl.a. platser i komvux och kvalificerad eftergymnasial yrkesutbildning för höstterminen 1996. Vidare föreslås under anslaget B 1. Bidrag till folkbildningen medel för platser i folkhögskolan för höstterminen 1996. Resurser till studiemedel bör anvisas till 14 000 platser i komvux, 1 650 platser i yrkesutbildning i komvux, 3 000 basårspatser i komvux samt 3 000 platser i folkhögskolan för höstterminen 1996. Därutöver bör det beräknas studiemedel för 1 700 platser i kvalificerad eftergymnasial yrkesutbildning. Studiemedel motsvarande dessa platser beräknas till 207 815 000 kronor. Regeringen avser att i budgetpropositionen för budgetåret 1997 återkomma till riksdagen med motsvarande förslag avseende första halvåret 1997.

Under anslaget C 46. Övriga utgifter inom grundutbildning föreslås medel för tillfälliga utbildningssatsningar inom den högre utbildningen. Satsningarna avser totalt 8 800 platser och kostnaderna för studiemedel för de studerande beräknas till 78 320 000 kronor.

Totalt beräknas således kostnaderna för studiemedel för de särskilda satsningarna under hösten 1996 uppgå till 286 135 000 kronor.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

till *Studiemedel m.m.* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 anvisar ett förslagsanslag på 286 135 000 kronor

E 5. Vuxenstudiestöd m.m.

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns för detta ändamål uppfört ett reservationsanslag på 3 484 600 000 kronor

Under anslaget A 9. Bidrag till viss verksamhet inom det kommunala skolväsendet m.m. föreslår regeringen medel till platser i bl.a. komvux för höstterminen 1996. Vidare föreslås under anslaget B 1. Bidrag till folkbildningen medel för platser i folkhögskolan för höstterminen 1996. Eftersom färre studerande har valt att studera med särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa (svuxa) föreslår regeringen att det för svuxa anslås medel till motsvarande ytterligare 14 000 platser i gymnasial komvux samt 1 650 platser i yrkesutbildning inom komvux. Därutöver bör 3 000 platser i folkhögskolan för höstterminen 1996 också beräknas med svuxa. Resurser för särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa (svuxa) motsvarande dessa platser beräknas till 475 575 000 kronor avseende hösten 1996. Regeringen avser att i budgetpropositionen för budgetåret 1997 återkomma till riksdagen med motsvarande förslag avseende första halvåret 1997.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen
till *Vuxenstudiestöd m.m.* på tilläggsbudget till statsbudgeten för
budgetåret 1995/96 anvisar ett reservationsanslag på 475 575 000 kronor.

7. Jordbruksdepartementet (nionde huvudtiteln)

F. Växtskydd och jordbrukets miljöfrågor

F 2. Bidrag till Statens utsädeskontroll

I statsbudgeten för detta budgetår finns för ändamålet uppfört ett förslagsanslag på 691 000 kronor.

Regeringen gjorde i prop. 1994/95:100 bil.10 bedömningen att tillsyn av kvalitetsdeklarationer av prydnadsväxtfrö inte kräver statens medverkan. Medel för denna verksamhet drogs därför in. Statens utsädeskontroll hade tidigare redovisat att det är svårt att avgiftsbelägga verksamheten.

Emellertid finns det ett EG-direktiv på området som förutsätter statens medverkan (rådets direktiv 91/682/EEG om saluföring av prydnadsväxter och förökningsmaterial av prydnadsväxter).

Regeringen anser därför att 485 000 kronor bör tillföras ifrågavarande anslag för budgetåret 1995/96 för att möjliggöra för Utsädeskontrollen att kontrollera utsäde av prydnadsväxter i enlighet med EG-direktivet. Finansiering sker inom ramen för Jordbruksdepartementets verksamhetsområde.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

till *Bidrag till Statens utsädeskontroll* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 anvisar ett förslaganslag på 485 000 kronor.

8. Arbetsmarknadsdepartementet (tionde huvudtiteln)

A. Arbetsmarknadsdepartementet m.m.

I budgetpropositionen för 1995/96 reserverades medel för vissa tillkommande utgiftsbehov i myndigheternas förvaltningskostnader för att dessa skulle kunna fullgöra Sveriges åtaganden gentemot EU. Detta finansierades genom att återlägga en mindre del av den i budgetpropositionen föreslagna 11-procentiga besparingen på myndigheternas förvaltningsanslag. I vårens kompletteringsproposition föreslog regeringen hur merparten av dessa medel skulle fördelas. Det stod emellertid klart att ytterligare erfarenhet från EU-medlemskapet skulle krävas för att bedöma vissa politikområden. Regeringen föreslår därför nu vissa ramhöjningar för Arbetsmarknadsverket och Glesbygdsverket.

A 1. Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 5 498 111 000 kronor.

Enligt regeringsbeslut den 8 juni 1995 är Arbetsmarknadsverket (AMV) ansvarigt för samordning av insatserna inom den Europeiska Socialfondens mål 3. Enligt regeringsbeslut den 21 juni 1995 ansvarar AMV dessutom för alla utbetalningar avseende Europeiska Socialfonden.

Detta ansvar innebär tillkommande arbetsuppgifter för AMV, som ekonomi-administration, samordning, information och uppföljning av insatserna. Vissa av dessa arbetsuppgifter kan finansieras till en del av medel från Socialfonden, dock krävs genomgående en nationell medfinansiering.

Regeringen bedömer att med anledning av dessa tillkommande arbetsuppgifter bör AMS från den 1 januari 1996 tillföras 10 miljoner kronor ytterligare i förvaltningsmedel.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

till *Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 anvisar ett ramanslag på 10 000 000 kronor.

C. Regional utveckling

C 7. Glesbygdsverket

Glesbygdsverket har till uppgift att stödja utvecklingen för och lämna förslag till förbättringar med avseende på glesbygds- och landsbygdsbefolkningens levnadsförhållanden i olika delar av landet med tyngdpunkten i skogslänens inre delar samt i skärgårdsområdena.

Inom ramen för EU:s strukturfondspolitik får Sverige del av bl.a. olika åtgärder, som innebär främjande av landsbygdsutveckling. Glesbygdsverket har under det senaste året aktivt medverkat i framtagande av underlag för strukturfondsprogram för mål 6, utarbetat förslag till strukturfondsprogram för 5b Skärgården samt utarbetat förslag till program för gemenskapsinitiativet LEADER.

Regeringen har beslutat att Glesbygdsverket skall vara sekretariat för de fem övervakningskommittéer som skall bildas för mål 5b. Verket skall dessutom vara beslutsorgan för åtgärder inom programmet LEADER och sekretariat åt övervakningskommittén för detta program. Riksdagen har redan beslutat om vissa medel för detta ändamål (prop.1994/95:161 s. 59-60, bet. 1994/95:AU13, rskr. 1994/95:425). Ytterligare resurser bör dock tilldelas verket för att genomföra de nya uppgifterna. Medelsbehovet för detta beräknas till 3 miljoner kronor.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen
till *Glesbygdsverket* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 anvisar ett ramanslag på 3 000 000 kronor.

D. Invandring m.m.

D 11. Åtgärder mot främlingsfientlighet och rasism

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns för detta ändamål uppfört ett reservationsanslag på 27 000 000 kronor.

Invandrarnas sysselsättningssituation har de senaste 15 åren trendmässigt försämrats och medfört negativa sociala och ekonomiska konsekvenser för både individen och samhället i stort. Den höga arbetslösheten bland invandrare resulterar i utanförskap, marginalisering och risk för etniska konflikter. För att vända utvecklingen och förhindra etableringen av ett etniskt segregerat samhälle är det nödvändigt att invandrarna i ökad utsträckning får fotfäste på arbetsmarknaden.

Invandrapolitiska kommittén (Ku 1994:11) har avlämnat ett delbetänkande, Arbete till Invandrare (SOU 1995:76), med förslag om att främja invandrarnas arbetsmarknadssituation. Invandrapolitiska kommitténs

delbetänkande bereds nu inom regeringskansliet och kommer, tillsammans med det betänkande som kommittén om arbetsmarknadspolitikens roll, omfattning, inriktning och avgränsning (A 1994:01) kommer att presentera i februari, att vara underlag för de förslag till åtgärder som regeringen kommer att lägga fram i en proposition under 1996.

Svenska Arbetsgivareföreningen (SAF), Landsorganisationen i Sverige (LO) och Tjänstemännens Centralorganisation (TCO) har nyligen i en gemensam rekommendation betonat vikten av att förebygga rasdiskriminering och främlingsfientlighet samt att främja lika möjligheter på arbetsplatsen. Organisationerna ser det som angeläget att skapa ett demokratiskt, pluralistiskt samhälle som kännetecknas av solidaritet och respekt för alla människors värdighet.

En nationell kommitté (C 1994:04) har de senaste två budgetåren bedrivit en ungdomskampanj mot främlingsfientlighet och rasism inom ramen för Europarådets motsvarande arbete. Ungdomskampanjen har under innevarande budgetår finansierats med 4 175 000 kronor från anslaget Åtgärder mot främlingsfientlighet och rasism. Syftet med ungdomskampanjen har varit att stärka respekten och förståelsen för ett mångkulturellt samhälle. Utöver ungdomar har företrädare för privat näringsliv, myndigheter och organisationer medverkat i kampanjen bl.a. genom att öppna sina organisationer för information, dialog samt potentiella arbetstillfällen. De har därigenom medverkat till att skapa goda förebilder för tolerans och öppenhet i kampen mot främlingsfientlighet och rasism och i detta syfte gått samman i en opinionsledargrupp under arbetsnamnet Sverige 2000-gruppen.

Opinionsledargruppen har i ett manifest angett att den aktivt vill verka för en ny och positiv samhällsanda genom att, i samverkan med arbetstagarnas representanter, stärka insikten hos såväl medlemmarnas anställda som i samhället i stort om det betydande värde som ligger i att bejaka och ta tillvara Sverige som en mångkulturell nation. Målet är bl.a. att stödja och uppmuntra att nya vägar prövas för att öka antalet yngre anställda och bland dessa en representativ andel med invandrarbakgrund. Sverige 2000-gruppen avser att bilda ett institut och fortsätta med sin verksamhet även efter det att ungdomskampanjen avslutats 25-26 november 1995. Institutets främsta uppgifter kommer att bli opinionsbildning, faktainsamling och kunskapsförmedling i frågor som rör mångkulturell kompetens. Avsikten är att verka utifrån en liten organisatorisk bas som huvudsakligen finansieras med medlemsavgifter. En strävan är att successivt öka antalet medlemmar. Samverkan för ömsesidig nytta har inletts med Institutet för Kvalitetsutveckling (SIQ). Det gemensamma intresset ligger i att det finns en tydlig kvalitetsaspekt i att bättre utnyttja den mångkulturella kompetensen i Sverige.

Regeringen välkomnar de initiativ som tagits av företag, myndigheter och organisationer för att främja invandrarnas situation på arbetsmarknaden och motverka främlingsfientlighet och rasism. Vad som nu är angeläget är att initiativen får praktiskt genomslag och reellt påverkar invandrarnas integration på arbetsmarknaden. Regeringen förutsätter att den gemensamma rekommendationen från SAF, LO och TCO att förebygga

diskriminering och främlingsfientlighet samt att främja lika möjligheter på arbetsplatsen kommer att leda till åtgärder från parterna på det lokala planet.

Regeringen ser mycket positivt på det frivilliga initiativet att inrätta ett institut som arbetar med att ta tillvara landets mångkulturella resurser på arbetsmarknaden. För näringslivet har detta betydelse bl.a. för att stärka konkurrenskraften såväl internationellt som på hemmamarknaden. Institutet bör därför utvecklas och bygga på den drivkraft som finns i det privata näringslivet. Även många myndigheter torde ha ett eget intresse av institutets arbete. Staten bör också medverka och ekonomiskt stödja institutet för att markera dess legitimitet och för att positiva erfarenheter från institutets arbete och de företag och myndigheter som är medlemmar skall få en bred spridning bland andra företag m.fl. Detta stöd är särskilt viktigt under institutets uppbyggnadsskede. Statens ekonomiska bidrag bör dock vara av den storleken att institutet inte blir beroende av detta för sin drift och utveckling.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

godkänner att högst 2 000 000 kronor av medlen under anslaget *Åtgärder mot främlingsfientlighet och rasism* får användas för att stödja syftet att främja tillvaratagande av mångkulturell kompetens i arbetslivet.

9. Kulturdepartementet (elfte huvudtiteln)

Inledning

Flertalet av förslagen inom Kulturdepartementets område härrör från variationer i betalningsflöden under det förlängda budgetåret, vilka regeringen inte hade full kännedom om när budgetpropositionen beslutades. Förslagen, som enbart är en tillfällig justering, medför således ingen ökad belastning på statsbudgeten under mandatperioden.

I budgetpropositionen för 1995/96 reserverades medel för vissa kommande utgiftsbehov i myndigheternas förvaltningskostnader för att dessa skulle kunna fullgöra Sveriges åtaganden gentemot EU. Detta finansierades genom att återlägga en mindre del av den i budgetpropositionen föreslagna besparing på 11 procent på myndigheternas förvaltningsanslag. I vårens kompletteringsproposition föreslog regeringen hur merparten av dessa medel skulle fördelas. Det stod emellertid klart att ytterligare erfarenhet från EU-medlemskapet skulle krävas för att bedöma vissa politikområden. Regeringen föreslår därför nu vissa ökningar av anslagen till Riksarkivet, Riksantikvarieämbetet och Statens kulturråd.

B. Arkiv, museer och kulturmiljövård

B 1. Riksarkivet, Landsarkiven och Krigsarkivet

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 328 926 000 kronor.

Stockholms stadsarkiv har som uppgift att fungera som landsarkiv för regionala och lokala statliga myndigheter inom hela Stockholms län. Ersättningen till Stockholms stadsarkiv regleras genom ett avtal mellan svenska staten och Stockholms kommun. För närvarande uppgår ersättningen till 6 266 000 kronor per år och skall enligt avtalet betalas ut den 1 augusti. Således uppstår utbetalningar för två år under budgetåret 1995/96. I budgetförslaget för innevarande budgetår har anslaget till Riksarkivet ökats med ersättningen för ett och ett halvt år. För att Riksarkivet skall kunna fullfölja avtalet när det gäller den ersättning som skall betalas ut den 1 augusti 1996 föreslår regeringen därför att 3 133 000 kronor anvisas för detta ändamål.

Sveriges medlemskap i EU innebär för vissa myndigheter ett aktivt deltagande i arbetet inom EU. För de ökade kostnader för resor m.m. som uppstår med anledning härav föreslår regeringen att Riksarkivet anvisas 165 000 kronor.

Regeringen föreslår att Riksarkivet anvisas sammanlagt 3 298 000 kronor på tilläggsbudget för innevarande budgetår.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

till *Riksarkivet, landsarkiven och Krigsarkivet* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 anvisar ett ramanslag på 3 298 000 kronor.

B 4. Centrala museer: Myndigheter

I statsbudgeten för innevarande budgetår har för detta ändamål uppförts ett ramanslag på 655 818 000 kronor, varav för Statens musiksamlingar 41 588 000 kronor.

Statens musiksamlingar har sagts upp från de lokaler som byggdes för musikbiblioteket på 1870-talet. Regeringen medgav av denna anledning den 31 augusti 1995 att Statens musiksamlingar fick teckna hyresavtal fr.o.m. den 1 mars 1996 för en period på tio år avseende arkiv och kontor för musikbiblioteket på Torsgatan 21 i Stockholm. Hyresökningen för de nya lokalerna är 740 000 kronor per år. Hyresökningen för tiden den 1 mars - 31 december 1996 är 616 000 kronor, varav Statens musiksamlingar finansierar 154 000 kronor. Regeringen föreslår att återstoden av beloppet, 462 000 kronor, anvisas på tilläggsbudget för innevarande budgetår.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

till *Centrala museer: Myndigheter* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 anvisar ett ramanslag på 462 000 kronor.

B 5. Centrala museer: Stiftelser

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns för detta ändamål uppfört ett obetecknat anslag på 180 068 000 kronor, varav för Stiftelsen Tekniska museet 53 948 000 kronor.

Vid Tekniska museet finns en personlig anställning som kontorist. Kostnaderna för den personliga anställningen har tidigare belastat det under sjunde huvudtiteln Finansdepartementet uppförda anslaget Täckning av merkostnader för löner och pensioner m.m. Då anslaget upphört fr.o.m. innevarande budgetår skall kostnaderna i stället ingå i Tekniska museets anslag. Regeringen föreslår att anslaget till Tekniska museet ökas med 398 000 kronor för budgetåret 1995/96 för den personliga anställningen.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen
till *Centrala museer: Stiftelser* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 anvisar ett anslag på 398 000 kronor.

B 14. Riksantikvarieämbetet

I statsbudgeten för innevarande budgetår har för detta ändamål uppförts ett ramanslag på 193 919 000 kronor.

Sveriges medlemskap i EU innebär bl.a. att insatser för landskapsvård i fortsättningen kommer att ske inom ramen för EU:s program för miljöersättningar till jordbruket under nionde huvudtiteln (Jordbruksdepartementet). Kostnader för administration m.m. ingår inte i de medel som beräknats för det nya miljöersättningsprogrammet utan skall betalas av medlemsländerna själva. Genom programmet kommer insatserna för landskapsvårdande åtgärder m.m. att bli mera omfattande än i dag. Med anledning härav bör Riksantikvarieämbetet anvisas 3 200 000 kronor för de kostnader som är förknippade med ämbetets arbetsuppgifter inom ramen för miljöersättningsprogrammet.

Vidare innebär medlemskapet att ärenden om export och återlämnande av kulturföremål mellan EU-länderna skall handläggas av svenska myndigheter. För Riksantikvarieämbetets ökade kostnader för ärendehandläggning m.m. bör anvisas 500 000 kronor.

Slutligen innebär medlemskapet ett aktivt deltagande för vissa myndigheter i arbetet inom EU, vilket innebär ökade kostnader för resor m.m. Riksantikvarieämbetet bör anvisas 165 000 kronor för detta.

Regeringen föreslår således att Riksantikvarieämbetet anvisas sammanlagt 3 865 000 kronor på tilläggsbudget för innevarande budgetår.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen
till *Riksantikvarieämbetet* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 anvisar ett ramanslag på 3 865 000 kronor.

B 15. Kulturmiljövård och B 17. Kulturstöd vid ombyggnad m.m.

Bakgrund

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns för ändamålet Kulturmiljövård uppfört ett förslagsanslag på 112 406 000 kronor och för ändamålet Kulturstöd vid ombyggnad m.m. ett förslagsanslag på 240 000 000 kronor.

Från anslaget B 15. Kulturmiljövård utgår bidrag enligt förordningen (1993:379) om bidrag till kulturmiljövård. Medel får även utgå till vård och underhåll av vissa kyrkliga inventarier. Frågor om bidrag prövas av Riksantikvarieämbetet eller, efter Riksantikvarieämbetets bemyndigande, av länsstyrelsen. Från anslaget utgår också ersättning enligt 2 kap. 7, 8, 14-16 §§ samt 3 kap. 10 och 12 §§ lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. Under budgetåret 1995/96 får bidrag och andra åtgärder för byggnadsvård samt fornminnes- och kulturlandskapsvård beslutas inom en ram på 112 406 000 kronor.

Från anslaget B 17. Kulturstöd vid ombyggnad m.m. utgår bidrag till ombyggnad, renovering och underhåll av kulturhistoriskt värdefull bostadsbebyggelse enligt 2 § förordningen (1993:379) om bidrag till kulturmiljövård.

Under budgetåret 1995/96 får åtgärder beslutas som motiveras av antikvariska skäl inom en ram motsvarande 240 000 000 kronor. Av ramen får högst 15 000 000 kronor disponeras för arkeologiska undersökningskostnader i samband med bostadsbebyggelse enligt 7 § förordningen (1993:379) om bidrag till kulturmiljövård.

Medlen disponeras även av Boverket för avräkningar i enlighet med förordningen (1983:102) om tilläggs lån för ombyggnad av bostadshus m.m. och förordningen (1991:1933) om statligt räntebidrag för ny- och ombyggnad av bostäder.

Riksantikvarieämbetet har hemställt att beslutsramen för anslaget B 17. Kulturstöd vid ombyggnad m.m. får användas för omfördelning till anslaget B 15. Kulturmiljövård. Detta för att uppnå ett mer effektivt utnyttjande av tillgängliga medel ur kulturhistorisk synpunkt.

Regeringens överväganden

Det nya systemet för kulturstöd vid ombyggnad av bostadshus har verkat sedan den 1 juli 1993. Riksantikvarieämbetet har genomfört den delegering av beslut om stödet till länsstyrelserna som var avsedd.

Lågkonjunkturen innebär att bostadsbyggandet för närvarande har en exceptionellt låg omfattning. Därför är efterfrågan på kulturstöd vid bostadsombyggnad också låg. Däremot är efterfrågan på vård och underhåll av andra kulturbyggnader under anslaget till kulturmiljövård fortfarande stor. Detta bidrag begränsas dock av en väsentligt mindre ram. Ur kulturhistorisk synpunkt är det angeläget att de befintliga beslutsramarna utnyttjas effektivt. Regeringen anholder därför om riksdagens bemyndigande att vid behov få använda beslutsramen under anslaget B 17. Kulturstöd vid ombyggnad m.m. för beslut om bidrag till byggnadsvård under anslaget B 15. Kulturmiljövård.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

bemyndigar regeringen att vid behov få använda beslutsramen för anslaget *Kulturstöd vid ombyggnad m.m.* för beslut om bidrag till byggnadsvård under anslaget *Kulturmiljövård*.

C. Konstarterna och det tryckta ordet

C 1. Statens kulturråd

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 41 428 000 kronor.

Sveriges medlemskap i EU innebär för vissa myndigheter ett aktivt deltagande i arbetet inom EU. För de ökade kostnader för resor m.m. som uppstår med anledning härav föreslår regeringen att Statens kulturråd anvisas 170 000 kronor.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

till *Statens kulturråd* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 anvisar ett ramanslag på 170 000 kronor.

C 2. Bidrag till utvecklingsverksamhet inom kulturområdet m.m.

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns för detta ändamål uppfört ett reservationsanslag på 212 012 000 kronor, varav för Svenska pennklubben 225 000 kronor, Stiftelsen Drottningholms teatermuseum 10 307 000 kronor och för Stiftelsen Internationella Vadstena-akademien 3 303 000 kronor.

Svenska PEN-klubben utdelar varje höst ett gäststipendium till flyktingförfattare. Statens bidrag till detta är 150 000 kronor. I statsbudgeten har anslaget beräknats för endast ett och ett halvt stipendium. För att Svenska PEN-klubben skall kunna betala ut hela stipendiet under hösten 1996 bör anslaget därför öka med 75 000 kronor.

Under anslaget erhåller Stiftelsen Drottningholms teatermuseum bidrag för föreställningsverksamheten vid Drottningholmsteatern och vid Ulriksdals Slottsteater och Stiftelsen Internationella Vadstena-akademien bidrag för kurs- och föreställningsverksamheten. Då föreställningarna till väsentlig del äger rum under sommaren, har bidragen i sin helhet betalats ut till stiftelserna den 1 juli varje år. I statsbudgeten har bidraget beräknats för

1,5 år. För att stiftelserna skall kunna få fullt bidrag även för sommaren 1996 bör anslaget öka med 4 537 000 kronor.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

till *Bidrag till utvecklingsverksamhet inom kulturområdet m.m.* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 anvisar ett reservationsanslag på 4 612 000 kronor.

C 5. Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns för detta ändamål uppfört ett reservationsanslag på 81 299 000 kronor.

Till och med budgetåret 1994/95 var medlen uppförda under ett obetecknat anslag. Anslaget fördes upp första gången budgetåret 1982/83.

I prop. 1981/82:100 bil. 12 förordade föredraganden att medel för visningsersättning skulle anvisas som ett fast anslag och tillföras en fond, kallad Sveriges bildkonstnärsfond. Riksdagen hade inget att erinra mot det anförda och anvisade medel för ändamålet under ett obetecknat anslag.

Någon fondbildning i egentlig mening har dock inte skett och det är oklart huruvida detta var regeringens och riksdagens avsikt. I stället har medlen på vanligt sätt disponerats genom löpande avräkning mot anslaget varpå medlen tillförts ett särskilt konto vilket möjliggjort att medlen kunnat överföras mellan budgetåren. Hanteringen av anslagsmedlen överensstämmer sålunda inte med den anslagskonstruktion som valdes. Behov har emellertid funnits av att reservera medel för utnyttjande under påföljande budgetår. Riksdagen har därför budgetåret 1995/96 fört upp medel för ändamålet under ett reservationsanslag.

Konstnärsnämnden har hemställt att ett vid budgetåret 1994/95 outnyttjat belopp under anslaget B 5. Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer på 678 000 kronor får disponeras budgetåret 1995/96. Nämnden har anförut att 673 600 kronor fördelats på skilda bidragsmottagare genom beslut av Bildkonstnärsfondens styrelse den 21 juni 1995 men att de beviljade medlen av administrativa skäl inte betalats ut före budgetårets utgång. Endast 4 337 kronor är oinbjudna. Regeringen avser att fatta beslut om att 678 000 kronor skall återföras till statsbudgeten. För att de konstnärer som genom beslutet den 21 juni 1995 blivit tilldelade bidrag skall få del av dessa bör ett reservationsanslag motsvarande de beslutade bidragen föras upp under följande anslag. Regeringens förslag innebär sammantaget ingen ökad belastning på statsbudgeten.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

till *Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 anvisar ett reservationsanslag på 674 000 kronor.

C 10. Bidrag till Svenska riksteatern, Operan och Dramatiska teatern

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 921 010 000 kronor, varav för Operan 401 526 000 kronor och för Dramatiska teatern 233 992 000 kronor.

Operan och Dramatiska teatern har under hösten ökade kostnader till följd av att det största antalet nyproducerade föreställningar sätts upp då. Med anledning härav uppstår för sista halvåret 1996 tidigare inte inräknade kostnadsbelastningar för anslaget på 30 217 000 kronor, varav för Operan 15 214 000 kronor och för Dramatiska teatern 15 003 000 kronor.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

till *Bidrag till Svenska riksteatern, Operan och Dramatiska teatern* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 anvisar ett anslag på 30 217 000 kronor.

C 14. Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper m.m.

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns för detta ändamål uppfört ett reservationsanslag på 88 884 000 kronor.

Anslaget till fria teater-, dans- och musikgrupper betalas normalt i sin helhet ut den första juli varje år, då gruppernas behov av medel är störst i början av säsongen. För att kunna säkra de fria gruppernas likviditet även för den spelsäsong som börjar den 1 juli 1996 bör anslaget öka med 23 702 000 kronor.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

till *Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper m.m.* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 anvisar ett reservationsanslag på 23 702 000 kronor.

C 29. Stöd till svensk filmproduktion m.m.

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns för detta ändamål uppfört ett reservationsanslag på 91 020 000 kronor.

För sista halvåret 1996 uppstår till följd av variationer i betalningflödet tidigare ej inräknade kostnadsbelastningar för anslaget på 1 230 000 kronor.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

till *Stöd till svensk filmproduktion m.m.* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 anvisar ett reservationsanslag på 1 230 000 kronor.

C 30. Stöd till filmkulturell verksamhet

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns för detta ändamål uppfört ett reservationsanslag på 90 780 000 kronor, varav för bidrag till Konstnärsnämndens filmstöd 3 297 000 kronor.

När det gäller bidrag till Konstnärsnämndens filmstöd uppstår för sista halvåret 1996 till följd av variationer i betalningflödet tidigare ej inräknade kostnadsbelastningar för anslaget på 45 000 kronor.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

till *Stöd till filmkulturell verksamhet* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 anvisar ett reservationsanslag på 45 000 kronor.

C 33. Driftsstöd till dagspressen

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns för detta ändamål uppfört ett förslagsanslag på 827 000 000 kronor.

Driftsstödet har utgått enligt i huvudsak nuvarande regler sedan år 1990. Sedan dess har priser och kostnader ökat väsentligt. Dessutom har dagspressen fått särskilt stora kostnadsökningar under det senaste året, och ytterligare sådana är att vänta under år 1996. Kostnadsökningarna, som framför allt hänför sig till mycket kraftiga prishöjningar på tidningspapper, slår särskilt hårt mot lågtäckningstidningarna. Mot denna bakgrund och för att kunna bevara mångfalden inom dagspressen anser regeringen att driftsstödet skall höjas.

För hög- och medelfrekventa tidningar beräknas driftsstöd genom att en tidnings veckovolym multipliceras med en bidragssats. Stödet får dock inte överstiga ett maximibelopp. Regeringen föreslår att dessa bidragssatser och maximibelopp höjs med 13 procent. Motsvarande höjning bör göras av

stödbeloppen för lågfrekventa dagstidningar med allmänt driftsstöd och för dagstidningar med begränsat driftsstöd eller driftsstöd i särskilt fall. De nya beräkningsgrunderna bör tillämpas första gången för stöd som avser kalenderåret 1996. Med antagande om ett oförändrat antal stödberättigade tidningar kan kostnaderna för driftsstöd till dagspressen därmed beräknas öka med 53 000 000 kronor under innevarande budgetår jämfört med det utfall som annars skulle bli fallet.

Regeringen har för avsikt att återkomma till riksdagen vad gäller de förslag om presstöd som lämnats av Pressutredningen -94 i betänkandet Vårt dagliga blad-stöd till svensk dagspress (SOU 1995:37).

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. godkänner förändringen av beräkningsgrunderna för driftsstöd till dagspressen,
2. till *Driftsstöd till dagspressen* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 anvisar ett förslagsanslag på 53 000 000 kronor.

10. Näringsdepartementet (tolfte huvudtiteln)

Statlig garanti till svensk-norsk Industrifond, m.m.

Våren 1981 träffade den svenska regeringen och den norska regeringen ett avtal om ekonomiskt samarbete, särskilt på industri- och energiområdena. Som en del i uppgörelsen undertecknade de båda ländernas regeringar ett särskilt protokoll om att upprätta en fond för svenskt-norskt industriellt samarbete (Svensk-norsk Industrifond). Riksdagen godkände den träffade överenskommelsen (prop. 1980/81:189, bet. 1980/81:NU65, rskr. 1980-/81:427). Sverige har tillfört ett kapital på 200 miljoner kronor och Norge ett kapital på motsvarande 50 miljoner svenska kronor i enlighet med det nämnda protokollet, vilket gäller i första hand i 20 år, dvs. fram till år 2001. Såvida det inte sägs upp tre år dessförinnan skall det fortsätta att gälla med tre års uppsägningstid för vardera parten.

Riksdagen har våren 1985 dels godkänt vissa ändringar av villkoren för stöd från fonden, dels utan erinringar tagit del av vad regeringen anfört om att framtida mindre ändringar av stöd villkoren skall kunna beslutas av regeringen utan att höra riksdagen, enligt vad som följer av regeringsformen (prop. 1984/85:204, bet. 1984/85:NU39, rskr. 1984/85:395).

Nuvarande stadgar för fonden gäller från år 1992 enligt ett regeringsavtal från den 19 december 1991, då vissa mindre ändringar beslutades rörande fondens verksamhet.

Fondens verksamhet består i att med bl.a. villkorslån delfinansiera riskfyllda utvecklingsprojekt där minst ett norskt och ett svenskt företag medverkar. Fonden betalar ut medel huvudsakligen för att finansiera företag och täcka utgifter för administrationen. Inbetalningarna består av dels räntor på likvida medel, dels inflytande amorteringar, räntor och royalties från kundföretagen.

Fonden hade i juni 1995 likvida medel på ca 195 miljoner kronor, varav ca 100 miljoner kronor var avsatt för lån m.m. som ännu inte hade lyfts av företagen. De beslutade lånen kommer inte alltid att utnyttjas, eftersom vissa företag finner annan finansiering eller projekt avbryts. Det kapital som motsvaras av kvarstående finansieringslöften till företag kan fonden inte använda för lån till andra företag. Det disponibla kapitalet är alltså begränsat. Den uppkomna situationen innebär att fonden kan fortsätta sin verksamhet på i stort sett nuvarande nivå endast i ca två år till. Därefter beräknar fonden att den måste skära ned sin verksamhet, såvida inte ökade resurser tillförs eller någon annan lösning skapas. Det är tveksamt om en starkt begränsad verksamhet skulle kunna motivera att nuvarande kansliresurser bibehålls.

Fonden önskar i första hand få ett tillskott av nytt kapital från de två regeringarna. En ansökan om ytterligare sammanlagt 250 miljoner svenska kronor kom in till regeringarna år 1993. Vid överläggningar mellan företrädare för de två regeringarna har olika sätt att lösa fondens kapitalsituation diskuterats. I första hand söks en lösning som gör att fonden kan fortsätta verksamheten efter år 1997 på en oförändrad nivå utan att nya medel tillskjuts från svensk sida.

Regeringen förordar att staten utfärdar en kreditgaranti för att fonden vid behov skall kunna ta upp lån på marknaden och sålunda fullgöra alla sina förpliktelser. Garantin från den svenska staten bör uppgå till högst 20 000 000 kronor och gälla under förutsättning att den norska staten lämnar en motsvarande garanti eller ett direkt tillskott av medel på lägst motsvarande ca 80 000 000 svenska kronor. Fonden beräknas med dessa ökade resurser kunna fortsätta sin verksamhet på i stort sett oförändrad nivå under ytterligare ca fem år.

En garanti till fonden behöver sannolikt inte leda till kostnader för staten, eftersom fonden har god soliditet. Vid en finansiell kris bör den kunna realisera sina lånefordringar och andra tillgångar för att i första hand betala tillbaka lånen med statlig garanti. Eventuella förluster till följd av garantin bör belasta sjunde huvudtitelns anslag Riksgäldskontoret: Garanti-verksamhet.

Regeringen vill i detta sammanhang för riksdagens kännedom anmäla att fonden för regeringarna har anmält behov av att i särskilda fall, främst för att skydda en lånefordran, temporärt kunna omvandla en fordran till aktier i kundföretaget. Det ankommer på regeringen att ta ställning till detta förslag.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

godkänner vad regeringen förordar om en garanti för lån på högst 20 000 000 kronor till Stiftelsen Fonden för svenskt-norskt industriellt samarbete.

Förändrad verksamhetsinriktning för AB Svensk Exportkredit

En fortsatt utbyggnad av den svenska infrastrukturen ställer nya krav på finansieringsmöjligheterna för dessa investeringar. AB Svensk Exportkredit (SEK) bildades av staten och de svenska affärsbankerna år 1962 för att medverka vid finansiering av svensk export (prop. 1962:125, bet. 1962:SU110 och bet. 1962:BaU22, rskr. 1962:272 och 275). SEK ägs till hälften vardera av de två ägargrupperna. SEK har haft stor betydelse som finansiär av större svenska exportprojekt. SEK har sedan år 1978 förvaltat det statsstödda exportkreditsystemet och senare kreditgivningen baserad på biståndsmedel. SEK har en balansomslutning på ca 100 miljarder kronor och ett eget kapital på ca 4,5 miljarder kronor. Lönsamheten är god.

Av utlåningen är drygt två tredjedelar exportkrediter till marknadsmässiga villkor, en sjättedel biståndskrediter och en sjundedel exportkrediter med statligt stöd. Ett särskilt program vänder sig till de mindre och medelstora exportföretagen där SEK tillsammans med Exportkreditnämnden och bankerna förser dessa företag med fördelaktig exportfinansiering. SEK har lyckats uppnå mycket goda upplåningsvillkor på de internationella kapitalmarknaderna. Detta har bl.a. lett till att de statsstödda krediterna ger överskott.

Tidigare i år anmälde regeringen (prop. 1994/95:150 bil. 12, s. 7) att SEK avser förmedla lån från den Europeiska Investeringsbanken (EIB) till svenska mindre och medelstora företag, bl.a. via ALMI Företagspartner AB och bankerna. Denna samverkan med internationella mellanstatliga organisationer och institut, bl.a. inom ramen för den europeiska unionen eller med utländska exportkreditinstitut, krävde en ändring av bolagsordningen. Den har genomförts. SEK har bl.a. utnyttjat denna nya möjlighet för att i september 1995 sluta ett avtal med den japanska Export- och Importbanken (JEXIM) för förmedling av förmånliga japanska krediter till svenska företag.

Större utbyggnader av svensk infrastruktur och exportindustri kan komma att kräva ökade finansieringsinsatser. SEK:s styrelse och bolagsstämma har därför beslutat att det bör skapas möjligheter att utnyttja den upplåningskapacitet och upplåningskompetens som byggts upp i SEK till långfristig finansiering för utbyggnad av infrastrukturen i Sverige och utvecklingsprojekt inom exportindustrin för att stärka den svenska industrins internationella konkurrenskraft. SEK:s medverkan i detta slag av finansieringar skapar förutsättningar för att främja utvecklingen av svenskt näringsliv och tillväxten i ekonomin. SEK:s medverkan kommer att ske på affärsmässig basis och med oförändrad riskprofil. Regeringen ser positivt på en sådan förändring av verksamheten. Enligt SEK:s bolagsordning får den inte ändras utan regeringens godkännande. Riksdagen bör dock ges möjlighet att ta ställning till frågan innan regeringen slutligt godkänner ändringen av bolagsordningen.

När SEK bildades år 1962 var inriktningen enbart exportfinansiering. Den nu beslutade ändringen av bolagsordningen innebär en utvidgad verksamhet. Riksdagen föreslås godkänna de förändrade riktlinjerna för verksamheten.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

godkänner vad som anförts om inriktningen av verksamheten vid AB Svensk Exportkredit.

A. Näringspolitik m.m.

A 1. Närings- och teknikutvecklingsverket: Förvaltningskostnader

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 302 967 000 kronor (prop. 1994/95:100 bil. 13, bet. 1994/95:NU18, rskr. 1994/95:300 och prop. 1994/95:150 bil. 12, bet. 1994/95:NU28, rskr. 1994/95:445). I budgetpropositionen för 1995/96 reserverades medel för vissa tillkommande utgiftsbehov i myndigheternas förvaltningskostnader för att dessa skulle kunna fullgöra Sveriges åtaganden gentemot EU. Detta finansierades genom att återlägga en mindre del av den i budgetpropositionen föreslagna 11-procentiga besparingen på myndigheternas förvaltningsanslag. I vårens kompletteringsproposition föreslog regeringen hur merparten av dessa medel skulle fördelas. Det stod emellertid klart att ytterligare erfarenhet från EU-medlemskapet skulle krävas för att bedöma vissa politikområden. Regeringen föreslår därför nu vissa ramhöjningar för några myndigheter.

En del av medlen på anslaget A 1. Närings- och teknikutvecklingsverket: Förvaltningskostnader är avsedda att täcka kostnaderna för de insatser som krävs av NUTEK för hanteringen av återflödet från EU:s strukturfonder. Vid tidpunkten för dessa propositioner fanns det inte underlag för att göra en slutlig översyn av systemet och bedömning av behovet av kompletterande resurser. Den komplicerade förhandlingsprocessen om strukturfondsprogrammen har gjort att det totala behovet först nu är överblickbart.

NUTEK skall svara för den ekonomiadministrativa samordningen av återflödet från samtliga fyra strukturfonder och utbetalningar från regionalfonden. Vidare skall NUTEK vara sekretariat åt sex övervakningskommittéer för mål 2 och 6 samt för vissa gemenskapsinitiativ. Regeringen bedömer att ytterligare 4 000 000 kronor behövs för att NUTEK skall kunna fullgöra sina arbetsuppgifter.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

till *Närings- och teknikutvecklingsverket: Förvaltningskostnader* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 anvisar ett ramanslag på 4 000 000 kronor.

F. Teknisk forskning och utveckling

F 5. Rymdverksamhet

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 757 900 000 kronor (prop. 1994/95:100 bil. 13, bet. 1994/95:NU18, rskr. 1994/95:300).

Merparten av utgifterna inom anslaget utgörs av avtalsbundna bidrag till den europeiska rymdorganisationen European Space Agency, ESA, avseende långsiktiga utvecklingsprojekt. Utrymme saknas att inom anvisat anslag delta i nya projekt. Två för svenskt vidkommande viktiga projekt planeras för närvarande inom ramen för ESA-samarbetet.

Vid ESA:s ministermöte i oktober 1995 fattades beslut om ett europeiskt deltagande i den planerade internationella rymdstationen Alpha. Rymdstationen innebär det största internationella samarbetsprojektet någonsin. Projektet är en teknisk utmaning och ett första steg för längre explorativa projekt. Den utgör också modell för framtidens alltmer globala samarbete på rymdområdet. Projektet leds av USA. Övriga parter är Ryssland, Japan, Kanada och Europa via ESA.

Målen för projektet är att tillhandahålla rymd- och markinstallationer för utforskande och användning av rymden. Detta innebär att kunna behärska alla delar i driften av en komplex utpost i rymden inklusive bemannade transporter.

Det europeiska deltagandet i utvecklingen utgörs enligt planerna av de s.k. europeiska elementen dvs. en laboratoriemodul och transporttjänster i form av nästa generation Ariane-raket (Ariane 5) med en transportmodul (ATV). Detta förutsätter också deltagande i de gemensamma driftkostnaderna av stationen från år 2001 och under dess beräknade livstid fram till år 2013 liksom i användning och drift av de europeiska elementen.

Enligt regeringen bör Sverige som medlem i ESA delta i utvecklingen av Europas bidrag till den internationella rymdstationen. Kostnaderna för ett svenskt deltagande på nivån 0,4 procent beräknas till 102,5 miljoner kronor under perioden 1996 – 2004 (prisnivå 1995). Deltagandet innebär också att Sverige ansluter sig till det mellanstatliga avtal som reglerar samarbetet mellan rymdstationsparterna.

ESA och användarorganisationen Eumetsat driver ett gemensamt program, Metop, för att utveckla polära vädersatelliter. De polära satelliterna skall komplettera de redan beslutade geostationära väderssatelliterna (MSG). De polära satelliterna är av stort intresse för den svenska vädertjänsten eftersom de ger en bättre bild av vädersituationen på nordliga breddgrader än vad de geostationära satelliterna ger. Sverige deltar i ett förberedande program för Metop sedan år 1993. Regeringen anser att Sverige bör fortsätta att delta i utvecklingen av Metop. Kostnaderna för ett tvåprocentigt deltagande beräknas till 150,8 miljoner kronor för perioden 1996 – 2006 (prisnivå 1995).

Ett svenskt deltagande i projekten ger svensk högteknologisk industri möjlighet att konkurrera om attraktiva utvecklingsuppdrag och därmed

bibehålla en hög kompetensnivå. Medelsbehovet för de två projekten beräknas till sammanlagt 30 000 000 kronor för budgetåret 1995/96.

De avtalsbundna bidragen till ESA debiteras Sverige i utländsk valuta. Dessa utgifter är föremål för årliga pris- och valutajusteringar enligt vissa regler. Kostnaderna för pris- och valutajusteringar för budgetåret 1995/96 kan nu beräknas till 32 544 000 kronor.

Anslagshöjningen finansieras genom motsvarande besparing inom Näringsdepartementets verksamhetsområde.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen
till *Rymdverksamhet* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 anvisar ett ramanslag på 62 544 000 kronor.

11. Civildepartementet (trettonde huvudtiteln)

A. Länsstyrelserna m.m.

A 1. Länsstyrelserna m.m.

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 2 662 173 000 kronor.

I budgetpropositionen för budgetåret 1995/96 reserverades medel för vissa tillkommande utgiftsbehov i myndigheternas förvaltningskostnader för att dessa skulle kunna fullgöra Sveriges åtaganden gentemot EU. Kostnaderna finansierades genom att återlägga en mindre del av myndigheternas besparingsbeting. Det stod emellertid klart att ytterligare erfarenhet från EU-medlemskapet skulle komma att krävas för att bedöma vissa politikområden. Regeringen föreslår därför nu vissa ramhöjningar för några myndigheter.

Under det första året av Sveriges medlemskap i den Europeiska unionen har inom ramen för EU:s regionalpolitik ett omfattande arbete lagts ned på att ta fram program för de olika målområdena. Programmen, varav ca hälften redan har godkänts av EG-kommissionen, kommer att genomföras fram t.o.m. år 1999. För genomförandet av strukturfondsprogrammen kommer länsstyrelserna att spela en viktig roll.

Särskilda beslutsgrupper har inrättats för att inom ramen för ett samlat programdokument besluta om stöd från EU:s strukturfonder. Länsstyrelsen eller länsstyrelserna i det eller de län där beslutsgruppen verkar skall svara för sekretariatsfunktionen för beslutsgruppen. Funktionen innebär, förutom betydande beredningsarbete och rapportering, att länsstyrelserna skall informera om förutsättningarna för att ta del av EU:s strukturfonder. Med anledning av de nya arbetsuppgifter som ålagts de berörda länsstyrelserna bör 10 000 000 kronor tillföras anslaget A 1. Länsstyrelserna m.m.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

till *Länsstyrelserna m.m.* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 anvisar ett ramanslag på 10 000 000 kronor.

C. Konsumentfrågor

C 7. Fastighetsmäklarnämnden

Något anslag för detta ändamål finns inte uppfört i statsbudgeten för innevarande budgetår.

Fastighetsmäklarnämnden har inrättats i enlighet med den nya fastighetsmäklarlagen (1995:400) som antogs av riksdagen den 7 april 1995

(prop. 1994/95:14, bet. 1994/95:LU33, rskr. 1994/95:258). Regeringen har den 20 juli 1995 beslutat om fastighetsmäklarförordning (1995:1028) och förordning (1995:1029) med instruktion för Fastighetsmäklarnämnden. Lagen och förordningarna trädde i kraft den 1 oktober 1995.

Nämnden skall verka som central myndighet för registrering av och tillsyn över fastighetsmäklare och skall särskilt inrikta sin verksamhet på att fastighetsmäklarna följer god fastighetsmäklarsed, att information sprids om vad god fastighetsmäklarsed innebär och att mäklarna har en god utbildning för sin uppgift.

Enligt fastighetsmäklarförordningen gäller att den som vill bli registrerad som fastighetsmäklare skall ansöka om detta hos nämnden. För prövning av en ansökan tas avgift ut enligt avgiftsförordningen (1992:191). Den som är registrerad som fastighetsmäklare skall från och med kalenderåret efter registreringsåret betala en årlig avgift. Utgångspunkten är att staten skall få full kostnadstäckning för arbetet med registrering av och tillsyn över fastighetsmäklare. Inkomsterna för budgetåret 1995/96 kan uppskattas till 7 725 000 kronor.

Kostnaden för nämndens verksamhet beräknas till 7 200 000 kronor för budgetåret 1995/96. Regeringen kommer att ange de närmare villkoren för anslaget.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

till *Fastighetsmäklarnämnden* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 anvisar ett ramanslag på 7 200 000 kronor.

12. Miljödepartementet (fjortonde huvudtiteln)

A. Miljövård

A 6. Sanering och återställning av miljöskadade områden

I statsbudgeten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett reservationsanslag på 19 880 000 kronor för bl.a. sanering och återställning av miljöskadade områden.

I enlighet med riksdagens beslut (prop. 1990/91:90, bet. 1990/91:JoU30, rskr. 1990/91:338) skall anslaget användas till genomförandet av ett femårigt program för sanering och återställning av miljöskadade områden. Statens naturvårdsverks pågående arbete med det femåriga programmet för sanering och återställning av miljöskadade områden löper ut den 30 juni 1996.

Genom ett särskilt anslag (prop. 1994/95:25, bet. 1994/95:FiU01, rskr. 1994/95:145, 1994/95:146) på 75 000 000 kronor har bidrag för ett tiotal objekt för sanering och återställning beviljats av Naturvårdsverket till länsstyrelser och kommuner. Totalt omfattade ansökningarna 97 objekt på tillsammans 267 000 000 kronor för åtgärder som bedömts vara angelägna och möjliga att genomföra med kort insatstid.

Naturvårdsverket har i oktober 1995 inkommit till regeringen med en redovisning av förslag till handlingsprogram för den långsiktiga inriktningen på efterbehandlingsarbetet och förslag till det fortsatta arbetet med bl.a. inventeringar och undersökningar.

Med hänvisning till behovet av fortsatta inventeringar, undersökningar och prioriteringar på nationell nivå som underlag för bedömning av behov av framtida sanerings- och återställningsinsatser i landet bör anvisas ytterligare 3 000 000 kronor på anslag A 6. Sanering och återställning av miljöskadade områden.

Den nya utgiften kompenseras genom besparingar på andra anslag under fjortonde huvudtiteln.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

till *Sanering och återställning av miljöskadade områden* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 anvisar ett reservationsanslag på 3 000 000 kronor.

A 11. Särskilda projekt

I statsbudgeten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett reservationsanslag på 11 965 000 kronor.

Inom EU pågår ett arbete för att harmonisera medlemsstaternas regler för godkännande av växtskyddsmedel. Som ett led i detta arbete har kommissionen påbörjat ett arbetsprogram som syftar till att successivt under en tolvårsperiod utvärdera och registrera verksamma ämnen i bekämpningsmedel som finns på marknaden. I kommissionens förordning (EEG) nr 3600/92 ges närmare bestämmelser för genomförandet av den första etappen i det arbetsprogram som avses i artikel 8.2 i Rådets direktiv 91/414/EEG om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden. Varje tillverkare eller importör av ett verksamt ämne som önskar få ämnet registrerat som ett godkänt ämne skall anmäla detta till kommissionen. För varje verksamt ämne skall en rapporterande medlemsstat utnämnas. I förordningen ges detaljerade anvisningar som den rapporterande medlemsstaten är skyldig att följa vid utvärderingen. I kommissionens förordning (EG) nr 933/94 anges vilka tillverkare och importörer som gjort anmälan till kommissionen och vilket land som skall vara rapportörländ. Efter Sveriges, Finlands och Österrikes anslutning till EG har en omfördelning av ämnena gjorts genom kommissionens förordning (EG) nr 491/95. Sverige har i förordningen utnämnts till rapporterande medlemsstat för fyra ämnen. Kemikalieinspektionen är den svenska myndighet som ansvarar för utvärderingen.

De aktuella EU-reglerna anvisar inte hur utvärderingen skall finansieras. Ett arbete på detta område pågår inom kommissionen men är inte klart för att kunna tillämpas på den första etappen av arbetsprogrammet. Mot denna bakgrund anser regeringen att det är nödvändigt att medel anvisas för att delfinansiera utvärderingen. Medlen bör anvisas under anslag A 11. Särskilda projekt.

Den nya utgiften skall kompenseras genom besparingar på andra anslag under fjortonde huvudtiteln.

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

till *Särskilda projekt* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 anvisar ett reservationsanslag på 1 000 000 kronor.

Förteckning över anslag på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 som begärs i denna proposition

III. Justitiedepartementet

A 8	Europeiskt seminarium om brottsförebyggande arbete	1 424 000
D 2	Domstolarna m.m. <i>ramanslag</i>	16 874 000
F 2	Rättshjälpsmyndigheten, <i>reservationsanslag</i>	1 500 000
F 7	Allmänna advokatbyråer: Avvecklingskostnader	5 800 000
G 3	Brottsoffermyndigheten: Förvaltningskostnader, <i>ramanslag</i>	1 500 000

VI. Kommunikationsdepartementet

A 15	Tågledningen, <i>ramanslag</i>	225 000 000
B 7	Vissa kostnader till följd av M/S Estonias förlisning, <i>förslagsanslag</i>	1 000
B 8	Utredningsarbete med anledning av M/S Estonias förlisning	3 940 000

VII. Finansdepartementet

D 3	Finansinspektionen, <i>ramanslag</i>	2 800 000
E 7	Bidrag till centralt utvecklingsarbete avseende metoder och system för att jämföra arbeten av lika värde	5 256 000

VIII. Utbildningsdepartementet

A 9	Bidrag till viss verksamhet inom det kommunala skolväsendet m.m., <i>förslagsanslag</i>	511 905 000
A 16	Svenska EU-programkontoret för utbildning och kompetensutveckling, <i>ramanslag</i>	3 460 000
B 1	Bidrag till folkbildningen	158 000 000
C 45	Vissa särskilda utgifter inom universitetet och högskolor m.m., <i>reservationsanslag</i>	-30 000 000
C 46	Övriga utgifter inom grundutbildning, <i>reservationsanslag</i>	173 285 000
D 21	Vissa bidrag till forskningsverksamhet, <i>reservationsanslag</i>	1 000 000
E 1	Centrala studiestödsnämnden m.m., <i>ramanslag</i>	30 000 000
E 3	Studiehjälp m.m., <i>förslagsanslag</i>	2 880 000

E 4	Studiemedel m.m., <i>förslagsanslag</i>	286 135 000
E 5	Vuxenstudiestöd m.m., <i>reservationsanslag</i>	475 575 000

IX. Jordbruksdepartementet

F 2	Bidrag till statens utsädeskontroll, <i>förslagsanslag</i>	485 000
-----	---	---------

X. Arbetsmarknadsdepartementet

A 1	Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader, <i>ramanslag</i>	10 000 000
C 7	Glesbygdsverket, <i>ramanslag</i>	3 000 000

XI. Kulturdepartementet

B 1	Riksarkivet, landsarkiven och Krigsarkivet, <i>ramanslag</i>	3 298 000
B 4	Centrala museer: Myndigheter, <i>ramanslag</i>	462 000
B 5	Centrala museer: Stiftelser	398 000
B 14	Riksantikvarieämbetet, <i>ramanslag</i>	3 865 000
C 1	Statens kulturråd, <i>ramanslag</i>	170 000
C 2	Bidrag till utvecklingsverksamhet inom kultur- området m.m., <i>reservationsanslag</i>	4 612 000
C 5	Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer, <i>reservationsanslag</i>	674 000
C 10	Bidrag till Svenska riksteatern, Operan och Dramatiska teatern	30 217 000
C 14	Bidrag till fria teater-, dans- och musik- grupper m.m., <i>reservationsanslag</i>	23 702 000
C 29	Stöd till svensk filmproduktion m.m., <i>reservationsanslag</i>	1 230 000
C 30	Stöd till filmkulturell verksamhet, <i>reservationsanslag</i>	45 000
C 33	Driftsstöd till dagspressen, <i>förslagsanslag</i>	53 000 000

XII. Näringsdepartementet

A 1	Närings- och teknikutvecklingsverket: Förvaltningskostnader, <i>ramanslag</i>	4 000 000
F 5	Rymdverksamhet, <i>ramanslag</i>	62 544 000

XIII. Civildepartementet

A 1	Länsstyrelserna m.m., <i>ramanslag</i>	10 000 000
C 7	Fastighetsmäklarnämnden, <i>ramanslag</i>	7 200 000

XIV. Miljödepartementet

A 6	Sanering och återställning av miljöskadade områden, <i>reservationsanslag</i>	3 000 000
A 11	Särskilda projekt, <i>reservationsanslag</i>	1 000 000

Summa	2 099 237 000
--------------	----------------------

Propositionens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i högskolelagen (1992:1434)

Härigenom föreskrivs i fråga om högskolelagen (1992:1434)

dels att 5 kap. 3 § skall upphöra att gälla,

dels att 5 kap. 4 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

4 §

Har en högskola tagit emot en student till sådan högskoleutbildning som även anordnas av landsting har staten rätt till ersättning för utbildningen.

Ersättningen skall betalas av det landsting till vilket den kommun, där studenten är folkbokförd, hör. Tillhör kommunen inte något landsting skall ersättningen betalas av kommunen. Ersättningens storlek bestäms av regeringen eller den myndighet som regeringen utser.

Ersättningen skall betalas av det landsting i vilket högskolan huvudsakligen är belägen. Om högskolan huvudsakligen är belägen i en kommun som inte tillhör något landsting skall ersättningen betalas av kommunen. Ersättningens storlek bestäms av regeringen eller den myndighet som regeringen utser.

Ersättning enligt denna paragraf betalas inte för sådan utbildning som ett landsting eller en kommun har uppdragit åt en högskola att genomföra.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1996. Ersättning enligt den upphävda föreskriften i 5 kap. 3 § skall inte betalas såvitt avser tiden efter den 31 december 1995. Den nya lydelsen av 5 kap. 4 § andra stycket tillämpas på ersättning avseende tiden efter den 31 december 1995.

2 Förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1973:349)

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 3 § och 6 kap. 3 § studiestödslagen (1973:349) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap. 3 §¹

Korttidsstudiestöd *utgår* för varje timme

1. under vilken den studerande förlorar arbetsinkomst på grund av att *han* deltar i utbildning,

2. under vilken den studerande förlorar arbetsinkomst på grund av resor till eller från den plats där utbildningen äger rum.

Till samma studerande får korttidsstudiestöd *utgå* för högst 240 timmar *under ett budgetår*.

Korttidsstudiestöd *lämnas* för varje timme

1. under vilken den studerande förlorar arbetsinkomst på grund av att *studeranden* deltar i utbildning,

Till samma studerande får korttidsstudiestöd *lämnas* för högst 240 timmar *från och med den 1 juli ett visst år till och med den 30 juni påföljande år*.

6 kap. 3 §²

Internatbidrag *utgår* för varje dygn

1. under vilket den studerande deltar i kurs och på grund därav har sådana särskilda kostnader för resa, kost eller logi i samband med kursen som är av betydelse,

2. under vilket den studerande reser till eller från den plats där kursen äger rum och på grund därav har sådana särskilda kostnader för resa, kost eller logi som är av betydelse.

Till samma studerande får *under ett budgetår* internatbidrag för högst tio dygn enligt första stycket 1 och för högst två dygn enligt första stycket 2.

Internatbidrag *lämnas* för varje dygn

Till samma studerande får *från och med den 1 juli ett visst år till och med den 30 juni påföljande år* lämnas internatbidrag för högst tio dygn enligt första stycket 1 och för högst två dygn enligt första stycket 2.

¹Senaste lydelse 1990:209.

²Senaste lydelse 1987:303.

Närmare föreskrifter om ersättning för kostnader som avses i första stycket meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1996.